

**T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL EYÜP İLÇESİ DEVLET ORTAOKULLARINDA OKUL VE
AİLELER ARASINDA YAŞANAN SORUNLAR HAKKINDA YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel ŞEN

1410120106

Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Eğitim Yönetimi ve Planlaması

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK

Ocak 2018

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İSTANBUL EYÜP İLÇESİ DEVLET ORTAOKULLARINDA OKUL VE
AİLELER ARASINDA YAŞANAN SORUNLAR HAKKINDA YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel ŞEN

1410120106

Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Eğitim Yönetimi ve Planlaması

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK

Jüri Üyeleri: Yrd. Doç. Dr. Erkan TABANÇALI

Yrd. Doç. Dr. Didem ÖZDOĞAN

OCAK 2018

ÖNSÖZ

Okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin bir araya gelerek oluşturdukları okullar, çok farklı bir dinamiğe sahiptir. Okulun görevlerini yerine getirebilmesinde ve başarıya ulaşmasında en önemli faktör bu farklı dinamiklerin bir arada uyumlu olarak hareket etmesidir. Bu farklılıklar okul yaşamında zaman zaman çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Okulda oluşan bu sorunların kaynağının belirlenmesi çözüm süreci için çok önemlidir. Bu araştırma, yönetici görüşleri doğrultusunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarla ilgili mevcut durumu betimlemek ve okullarda yaşanan okul aile arasındaki sorunların yöneticilerin işlerini nasıl etkilediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve bu çalışmanın hazırlanması sürecinde bana yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen çok değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK' e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Yüksek lisans eğitimim sürecinde bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen değerli hocalarıma, çalışmalarım boyunca bana destek olan aileme, araştırmada yer alan okul yöneticilerine teşekkür ederim.

Emel ŞEN

İstanbul, Ocak 2018

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR	vi
TABLO LİSTESİ	vii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Problem ve Alt Problemler.....	4
1.4. Çalışmanın Önemi	6
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
1.7. Terimler ve Tanımlamalar.....	7
II. BÖLÜM.....	8
ALANYAZIN İNCELEMESİ.....	8
2.1. Okul Kavramı	8
2.1.1. Okul ve Önemi	8
2.1.2. Okul Yönetimi.....	9
2.1.3. Okulun Fiziksel Çevresi	11
2.2. Okul ve Aile	12
2.2.1. Aile Kavramı ve Önemi	12
2.2.2. Okul ve Aile İlişkisi	12
2.2.3. Okul ve Aile İle İlgili Mevzuat	13
2.2.4. Okul Aile İşbirliği	14
2.2.4.1. Okul Aile Birlikleri	15
2.2.4.2. Okul-Aile İşbirliğini Gerektiren Nedenler	16
2.2.4.3. Okul-Veli-Öğretmen İşbirliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler	16
2.2.4.4. Okul-Aile İşbirliğinde Aileye Düşen Sorumluluklar	17
2.2.4.5. Okul-Aile İşbirliğinin Sağladığı Faydalar	17
2.3. İletişim.....	18
2.3.1. İletişimin Unsurları	19
2.3.2. İletişim Türleri.....	20
2.3.2.1. Sözlü İletişim.....	20
2.3.2.2. Sözsüz İletişim	20
2.3.2.3. Yazılı İletişim (Eylem).....	20
2.3.3. İletişimi Engelleleyen Faktörler	21
2.4. Okul Aile İletişimi.....	22
2.4.1. Ailenin Okuldan ve Öğretmenlerden Beklentileri.....	22
2.4.2. Okulun Aileden Beklentileri	23
2.5. Okul ve Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar	24
2.5.1. Aileden Kaynaklı Sorunlar	24

2.5.1.1. Anne-Babanın İlgisizliği ve Şiddet	25
2.5.1.2. Ailenin Ekonomik Koşulları	25
2.5.1.3. Ailenin Eğitim Düzeyi	25
2.5.2. Öğrencilerle Yaşanan Sorunlar	26
2.5.3. Okuldan Kaynaklı Sorunlar.....	27
2.5.3.1. Okulun Fiziksel ve Sosyal Çevresindeki Yetersizlikler	28
2.5.3.2. Mali Kaynaklı Sorunlar	29
2.5.4. Toplumsal Değişmeden Kaynaklı Sorunlar	30
2.5.4.1. Bilgi Patlaması ve Otoriteye Saygının Yok Olması.....	33
2.5.4.2. Şiddetin Medyatikleşmesi	33
2.5.4.3. Aile Yapısının Değişmesi.....	33
2.5.4.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Yetersizlikler	34
2.5.5. Eğitim Sistemi ve Teknolojideki Değişimden Kaynaklı Sorunlar.....	34
2.6. Eğitimde Etik.....	36
2.6.1. Okul Yönetimindeki Etik Değerler	37
2.6.2. Velilerin Etik Hak ve Sorumlulukları	38
2.6.2.1. Veli Sorumlulukları.....	38
2.6.2.2. Veli Hakları	39
2.6.3. Öğrencilerin Etik Hak ve Sorumlulukları	40
2.6.3.1. Öğrenci Hakları	40
2.6.3.2. Öğrenci Sorumlulukları.....	41
2.7. Okul ve Aile Sorunlarıyla İlgili Çalışmalar	42
2.7.1. Yurt İçi Çalışmalar	42
2.7.2. Yurt Dışı Çalışmalar.....	44
III. BÖLÜM	48
YÖNTEM.....	48
3.1. Araştırma Modeli	48
3.2. Evren	49
3.3. Verilerin Toplanması.....	50
3.4. Veri Analizi	51
IV. BÖLÜM	52
BULGULAR VE YORUM.....	52
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	63
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	68
V. BÖLÜM.....	76
TARTIŞMA VE ÖNERİLER	76
5.1. Tartışma.....	76
5.1.1. “Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında görüşleri nasıldır?” Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma	76
5.1.2. “Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri farklı değişkenlere göre nasıl değişmektedir?” İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma	78
5.1.3. “Yönetici görüşlerine göre, okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar yönetici performansını nasıl etkilemektedir?” Üçüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma	80
5.1.4. “Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri nasıl değişmektedir?” Dördüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma	82

5.2. Öneriler.....	83
5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dair Öneriler	83
5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	84
KAYNAKÇA	85
EKLER	89
Ek 1: Sürekli değişkenlere ait puanların çarpıklık ve basıklık değerleri....	89
Ek 2: Sürekli değişkenlerin puan dağılımlarına ilişkin histogram grafikleri	90
Ek 3: Anket Formu	93
Ek 4: Anket İzin Yazısı	96
Ek 5: Anketin Uygulanacağı İstanbul İli Eyüp İlçesindeki Okulların Listesi	97
Ek 6: İzin	98

KISALTMALAR

Akt Aktaran

KDV Katma Değer Vergisi

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

NETS National Education Technology Standarts

OGYE Okul Gelişim Yönetim Ekibi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Evrene Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	49
Tablo 2. Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	53
Tablo 3. Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	55
Tablo 4. Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	56
Tablo 5. Kıdemlerine göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	57
Tablo 6. Kıdeme göre veli boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik Welch testi sonuçları.....	58
Tablo 7. Kıdeme göre okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik Anova sonuçları	58
Tablo 8. Mezun olunan okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında yönetici görüşlerine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları.....	59
Tablo 9. Okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	60
Tablo 10. Okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler.....	61
Tablo 11. Okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik Anova sonuçları	62
Tablo 12. Kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik t testi sonuçları.....	63
Tablo 13. Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	64

Tablo 14. Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	66
Tablo 15. Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler	67
Tablo 16. Kıdemlerine göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine yönelik görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler	68
Tablo 17. Kıdemlerine göre yöneticilerin veli ve okul boyutunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerinde değişime yönelik Anova sonuçları ...	69
Tablo 18. Kıdemlerine göre öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerindeki değişime yönelik Welch testi sonuçları	69
Tablo 19. Mezun olunan okul türüne göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine yönelik Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	70
Tablo 20. Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	71
Tablo 21. Okuldaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler.....	72
Tablo 22. Okuldaki öğrenci sayısına göre veli ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine yönelik Anova sonuçları	73
Tablo 23. Okuldaki öğrenci sayısına göre okul boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine yönelik Welch testi sonuçları	74
Tablo 24. Veli, okul ve öğretmen boyutunda kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin t testi sonuçları	74

Enstitüsü : **Sosyal Bilimler**
Anabilim Dalı : **Eğitim Bilimleri**
Programı : **Eğitim Yönetimi ve Planlaması**
Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK**
Tez Türü ve Tarihi : **Yüksek lisans – Ocak 2018**

ÖZET

İSTANBUL EYÜP İLÇESİ DEVLET ORTAOKULLARINDA OKUL VE AİLELER ARASINDA YAŞANAN SORUNLAR HAKKINDA YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Emel ŞEN

Öğrencilerin başarısında okul ortamı sorunlarının en alt düzeyde olmasının ve mevcut sorunların kısa zamanda çözülmesinin önemi büyüktür. Bununla beraber okullarda yaşanan sorunların en önemlilerinden biri okul ve aile arasında yaşanan çatışmalardır. Bu araştırmanın amacı, yönetici görüşleri doğrultusunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarla ilgili mevcut durumu betimlemek ve okullarda yaşanan okul aile arasındaki sorunların yöneticilerin işlerini nasıl etkilediğini belirlemektir. Çalışmanın evreni 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul ili Eyüp İlçesine bağlı devlet ortaokullarında görev yapan okul yöneticilerinden meydana gelmektedir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak tarama (ölçek) seçilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını ölçeklerle toplanan veriler oluşturmaktadır. Analizler SPSS20 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarda velilerin, öğretmenlerin ve okulun etkisi bulunmakla beraber yöneticilerin sorunlara ilişkin görüşleri ve performansları, çalışma koşullarına göre farklılık göstermemektedir.

Anahtar Sözcükler: Okul, Aile, İşbirliği, Sorunlar

University : **Istanbul Kültür University**
Institute : **Institute of Social Sciences**
Department : **Educational Sciences**
Programme : **Educational Administration and Planning**
Supervisor : **Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK**
Degree Awarded and Date : **MA – January, 2018**

ABSTRACT

ISTANBUL EYUP DISTRICT STATE SECONDARY SCHOOLS ADMINISTRATORS' OPINIONS ON THE PROBLEMS FACED DURING SCHOOL-FAMILY RELATIONS

Emel ŞEN

The success of the students is of great importance for the problems of the school environment to be at the lowest level and to solve the existing problems in a short time. However, one of the most important problems in schools is the conflict between school and family. The purpose of this research is to describe the current state of the school and family problems in line with managerial opinions, and to determine how problems between the school family and the school affect the administrators' business. The universe of the work is coming from the school administrators who work in state secondary schools affiliated to Eyüp District of Istanbul province in 2016-2017 academic year. Survey (questionnaire) was selected as the data collection method in the survey. Survey data are collected by questionnaire. Analyzes were performed using the SPSS20 packet program. According to the results of the research, the opinions about the problems of the administrators and the performances of the administrators are not different according to the working conditions, while the problems between the school and the family are the contributions of the parents, the teachers and the school.

Key Words: School, Family, Cooperation, Issues

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmayla ilgili problem, problem cümlesi, alt problemler, çalışmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar, araştırmada kullanılan kavram ve terimler gibi bölümler yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Okullar, toplumsal yapı içinde açık sisteme sahiptirler. Okullar, amaç ve hedeflerine ulaşmak adına kaynakları toplumdaki temin ederek ürettiklerini topluma sunmaktadırlar. Bu durum okulların açık sisteme sahip olmalarına neden olmaktadır. Bu nedenle okulları toplumla bir arada düşünmek ve bu doğrultuda ele almak en doğru yaklaşım olmaktadır (Aydın, 2004: 161).

Sosyal sistem yaklaşımı kapsamında okullar, toplumsal çevre içinde yer almaktadırlar. Okullar, eğitim hizmetlerinin yürütülmesi kapsamında çevreyle etkileşim halindedirler. Okulların çevreyle etkileşimde olması ve bu etkileşimin olumlu faydalarının artırılması, eğitim hizmetlerinin kalitesi açısından önemlidir. Okul ve çevre etkileşiminin verimli şekilde yapılmasında ise toplumun ve ailelerin eğitim sistemine aktif şekilde katılımları önem kazanmaktadır. Bu durumun önemli nedenleri bulunmaktadır. Çocukların eğitimlerinin sadece okula devredilmesi ve çocukların problemlerinin çözülmesinde tek sorumlunun okul olarak belirlenmesi, okulların bu konuda yalnız kalmalarına neden olmaktadır. Eğitimle ilgili sorunlarda, okullar yalnız bırakılmakta ve okullardan kendilerine ait olmayan sorunların çözümü beklenmektedir (Şişman ve Yücel, 2007; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 286).

Okul, çocukların yaşamlarındaki en önemli toplumsal kurumlardan biri olarak nitelendirilmektedir. Okullar kişilere yaşamları boyunca gerekli olabilecek bilgileri ve toplumsal hayatta gerekli olan sosyalleşmeyi kazandırmaktadır (Çelik, 2005). Okulların eğitim ve sosyal yaşama yönelik olarak üstlenmiş oldukları roller

beraberinde değişimlere uyulmasını bir zorunluluk haline getirmektedir. Okullar, değişen sosyal çevre ihtiyaçlarına yönelik olarak eğitim verebildikleri ölçüde başarılı olabileceklerdir. Bununla beraber okulların toplumsal beklentileri karşılamaında ve bu beklentiler kapsamında gelişim sağlayabilmesinde okul ve aile işbirliği önem kazanmaktadır. Aileler, toplumsal çevrenin gereksinimlerini okula taşıyan en önemli birimlerdir. Okulların, ailelerden gelen bu bilgileri en iyi şekilde analiz etmesi ve bu değişimlere uyum sağlayabilmesi, eğitimin etkinliği açısından önem kazanmaktadır. Okul ve aile işbirliğinin sağlanması büyük önem taşımakla beraber bu süreçte karşılaşılan çeşitli problemler de mevcuttur. Veli ve öğretmenler arasında yaşanan sorunlar veya görüş farklılıkları, okul ve aile işbirliğinin doğal olarak eğitim sürecinin olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir (Balkar, 2009: 106).

Çocukların okul yaşamlarında ortaöğretimin büyük önemi bulunmaktadır. Ortaöğretimde verilen eğitim, çocukların tüm yaşamları üzerinde etkili olabilmektedir. Bu nedenle ortaöğretimde eğitiminin kalitesi önem kazanmaktadır. Ortaöğretimde verilen eğitimin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinin artırılmasında okul ve aile işbirliği önem kazanmaktadır. Bununla beraber okul ve aile işbirliğinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesinde, öğretmenlerin, yöneticilerin ve velilerin talep ve beklentileri önem kazanmaktadır. Bu beklentilere ve karşılaşılabilecek sorunlara önem verilmesi gerekmektedir (Çelik, 2005).

Balkar'ın (2009: 121) yaptığı çalışmasında, öğretmenlerin velilere göre okul-aile işbirliği sürecinden daha az memnun oldukları tespit edilmiştir. Hem öğretmenler hem de veliler okul-aile işbirliği sürecini kendi açılarından değerlendirmekte ve yargılamaktadırlar. İki tarafta okul ve aile işbirliğinin sağlıklı şekilde sürdürülebilmesinde karşı tarafında sorumluluklarını ön plana çıkarmaktadır.

Çalık (2007: 135) yaptığı araştırmasında, velilerin katılımını öğrencilerin başarısında önemli faktör olarak görmüştür. Bununla beraber yapılan araştırma sonuçları, okul aile ilişkilerinin hem yetersiz düzeyde olduğunu hem de problemlere sahip olduğunu göstermiştir. Okul ve aileler arasında yaşanmakta olan problemlerin temelinde bu iki paydaşın birbirinden uzak olması ve yeterli etkileşimi gerçekleştirememesinin var olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada okul ve aile etkileşiminin artırılmasının, okul ve aile arasındaki sorunların çözülmesinde önemli olduğu vurgulanmıştır.

Çelenk'in (2001: 30) yaptığı bir araştırmaya göre, öğretmenlerin; "okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen velilerin okul başarısını olumlu yönde etkilediği, çocuğu yanlış bir yönlendirmeden korumak, öğretmen-aile sorunlarını önlemek amacıyla velilerin okul tarafından eğitilmelerinin gerekli olduğu" görüşünde oldukları saptanmıştır.

Özbaş ve Badavan (2009: 78) araştırmalarında, okul ve aile ilişkilerini bir bütün olarak değerlendirmişler ve çocukların okul yaşantılarında bu etkileşimin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bununla beraber araştırmada velilerin okulla etkili bir iletişim halinde olmadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, çocuğun eğitimine aile katılımını sağlayacak yönetsel aşamaların beklentilere uygun bir seviyede gerçekleştirilemediğini göstermektedir.

Gökçe (2000) araştırmasında, okul ve aile işbirliğinin gelişmesinde etkili bir iletişimin önemini vurgulamıştır. Araştırmada velilerden, etkili bir iletişim kurmaları beklenmişken; öğretmenlerden ve yöneticilerden düzenli aralıklarla yapılacak toplantılar ve sosyal etkinlikler beklenmiştir.

Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bir araya gelerek oluşturdukları okullar, birbirinden farklıdır ve çeşitliliğe sahiptirler. Aynı ortamı zorunlu nedenlerle paylaşmakta olan kişilerin farklı biyolojik, duyuşsal ve zihinsel yapıları aynı zamanda farklı sosyo-kültürel yapıları, her okulun birbirinden farklı olmasına neden olmaktadır. Bireyler arasındaki farklılık, okul yaşantısında sıklıkla problemlere ve çatışmalara neden olabilmektedir. Bununla beraber bu çatışmaların kaynaklarının tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin sunulması, eğitim sisteminin geliştirilmesi adına önem kazanmaktadır (Türnüklü ve diğerleri, 2002: 576).

Bu yüzden Eyüp ilçesinde bulunan ortaokullarda okul ve aileler arasında yaşanan sorunları tespit etme, sorunlara ilişkin izlenebilecek çözüm yöntemlerine yönelik öneri belirlenmesi araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

İstanbul ili Eyüp ilçesi Devlet ortaokullarında okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında yönetici görüşleri nelerdir?

1.3. Problem ve Alt Problemler

1.3.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında görüşleri nasıldır?

1.3.1.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri veli boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.1.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri okul boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.1.3 Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri öğretmen boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.2. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri farklı değişkenlere göre nasıl değişmektedir?

1.3.2.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.2.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.2.3. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “okulların içinde bulunduğu sosyo-ekonomik durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.2.4. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “okulların öğrenci sayısı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.2.5. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “yöneticilerin kadro durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.3. Yönetici görüşlerine göre, okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar yönetici performansını nasıl etkilemektedir?

1.3.3.1. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri veli boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.3.2. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri okul boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.3.3. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri öğretmen boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.4. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri nasıl değişmektedir?

1.3.4.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.4.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “mezun olunan okul” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.4.3. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri okulun bulunduğu “sosyo-ekonomik durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.4.4. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “okullardaki öğrenci sayısı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3.4.5. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “yöneticilerin kadro durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Çalışmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokullardaki yöneticilerin görüşleri alınarak okul ile aileler arasındaki sorunların belirlenmesini ve bu sorunlara çözüm yolları geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın bulgularının nedenleri ile tartışılacak olması ve bulgulara göre öneriler getirilecek olması alana yeni bilgiler sağlayacaktır. Bulguların ve önerilerin, öğretmen, okul yöneticisi ve velileri aydınlatacağının düşünülmesi de çalışmanın diğer bir önemini oluşturmaktadır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

- 1- Araştırmaya katılan ortaokul yöneticilerinin ölçek sorularına verdiği yanıtların onların gerçek düşüncelerini yansıttığı varsayılmaktadır.
- 2- Araştırmada kullanılan ölçeğin, araştırılan durumu ortaya koyabilecek kapsamda olduğu kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışma 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı ile ayrıca katılımcılarının İstanbul ili Eyüp İlçesine bağlı devlet ortaokullarında görev yapan okul yöneticilerinden meydana gelmesi bir sınırlılıktır. Bu sınırlılığı ortadan kaldırma adına sonraki çalışmalarda okulun diğer önemli bileşenlerinin de görüşleri alınmalıdır. Ayrıca araştırma bulguları ölçekteki sorularla sınırlıdır.

1.7. Terimler ve Tanımlamalar

Okul: Eğitim sistemi içerisinde yer alan temel sistem olarak eğitim, öğrenme ve öğretmeyi bütünleştiren en stratejik birimdir (Gümüşeli, 2014: 73).

Ortaokul: Bu araştırmada ortaokul kavramı Eyüp İlçesi Resmi Devlet Ortaokullarını kapsamaktadır.

Okul Yöneticisi: Bir eğitim kurumunu belirlenen hedeflere ulaştırmak için insan ve madde kaynaklarını sağlayan, bunları etkili bir biçimde kullanan, belirlenen politikaları ve alınan kararları örgütünün devamı ve başarısı için uygulayan kişi veya kişileri tanımlamaktadır. Bu araştırmada yönetici kavramı resmi ortaokullarda asaleten veya vekaleten görev yapan müdür ve müdür yardımcılarını kapsamaktadır.

Aile: Çocuğun ilk toplumsal deneyimlerini edindiği ve kişilik kazanmaya başladığı ilk toplumsal çevredir (Yavuzer, 1993; Akt. Karip, 2009: 234). Bu araştırma kapsamında öğrencinin annesi, babası ve yasal vasisi kastedilmektedir.

Öğretmen: Bu araştırmada öğretmen kavramı resmi ortaokullarda görev yapan kadrolu veya ücretli öğretmenleri kapsamaktadır.

II. BÖLÜM

ALANYAZIN İNCELEMESİ

2.1. Okul Kavramı

Eğitimin okul dışında bir iş yerinde, evde, kamu kuruluşunda verilebilmesi mümkündür. Örgün eğitim verilen kuruluşlara okul adı verilmektedir. Eğitimin temel üst bir sistem olarak ifade edilmesi durumunda okulun da temel en alt sistem olarak ifade edilmesi mümkün olacaktır. Okul kapsamında öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri, müfredat programı (öğrencilere kazandırılması istenen eğitim, hedefleri, davranışları ve değerlendirme hallerini içeren yapı), hizmet binaları, araç-gereçler, yasa ile yönetmelikler ile rehberlik hizmetleri yer alabilmektedir. Okul ve eğitim sistemleri kendi düzeylerini ileriye taşıyabilmeleri açısından açık sistemler olmalıdır. Okulun ve eğitimin kapalı veya yarı açık sistemler olması halinde bunlar bir süre sonra fonksiyonlarını kaybederek ortadan kalkabileceklerdir (Sönmez, 2006: 26).

Eğitim kurumlarının amaçlarını arzu edilen düzeyde gerçekleştirebilmeleri için, hizmet verdikleri kişilerle ilişki içerisinde olmaları gerekmektedir. Bu nedenle okul yöneticilerinin öğrencilerin aileleriyle kuracakları demokratik temellere dayalı ilişkiler birer zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitimin verimliliğini arttıran bu girişimler aynı zamanda eğitim kurumlarının örgütsel iletişimini meydana getirmektedir (Özbaş ve Badavan, 2009: 71).

2.1.1. Okul ve Önemi

Okullar temelde öğrenme fiilini yerine getirmek amacıyla kurulmuş olan kurumlar olmakla birlikte, hayatın paylaşıldığı sosyal alanlardır. Bu sebeple bu sosyal alanlarda okul yöneticilerinin, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren bazı kurallar bulunmaktadır (Karip, 2009: 13).

Okul yapısal açıdan hem kendinden hem de çevresinden meydana gelmektedir. Fakat okulun çevresini meydana getiren farklı sosyal kurumlar ile ailelerin okulun bir ögesi olarak ele alınıp alınmayacağı konusu üzerinde tartışmalar hala devam etmektedir (Şişman ve Taşdemir, 2008: 182).

Okulun yalnızca bazı kaynakları kullanarak eğitim veren bir işletme ya da kurum olarak ele alınması mantıklı bir değerlendirme olmayacaktır. Bunun sebebi okulun öncelikle insan topluluğundan meydana gelen bir sosyal alan olmasıdır. Bu bakımdan okulun ve okulda sürdürülen tutum ve davranışların yalnızca nesnel olarak değerlendirmek, bireylerin kişisel taraflarını değerlendirme altına almamak, okulda ortaya çıkan durumları ve gelişen olayları ifade etmek açısından yetersiz olacaktır (Şişman ve Taşdemir, 2008: 184).

Yetişkinlerin birçoğu yaşamlarında sergilediği davranış örüntüsünü, yaşama ilgili görüşünü ve arkadaşlık ilişkilerini ortaokul ve lise dönemlerinde edinmektedir. Bununla birlikte ergenlik dönemindeki kişilere ulaşabilmenin önemli bir yolunu da okullar oluşturmaktadır. Örneğin tüm ergenlik dönemindeki çocuklara eğitim ve öğretimle ilgili bir konu üzerinden ulaşılabilecektir. Bu sebepten birçok ideolojik ve politik devrim kendi ideallerini toplumun tamamına yayabilmek maksadıyla okul kurma yoluna gitmektedir. Bu yüzden dini yapılanmalar ile ülkelerin büyük bölümü kendi görüş sistemini yaymak, var olan gücünü ve onlara ilgi duyan kişi sayısını artırmak maksadıyla farklı ülkelerde okul açmaya yönelmektedir (Karabekiroğlu, 2009: 152).

2.1.2. Okul Yönetimi

Eğitim sisteminin en alt noktasında yer alan eğitim birimleri okullardır. Yapısal açıdan okul yönetimleri ise eğitimin yönetimlerinin uygulamaya konulduğu alanlar olmaktadır. Diğer bir manada okul yönetimi, eğitim yönetiminin okul sınırları içerisinde uygulanmasını ifade etmektedir. Okul yönetiminin ana hedefi, okulu meydana getirenler arasında etkileşimi kurmak ve okulun hedeflerine uygun olarak hareket etmesini sağlamaktır. Okul yönetimleri, görevleri sırasında okulun sahip olduğu kaynakları var olan insan gücüyle birleştirmekte ve bu doğrultuda okulun hedeflerini gerçekleştirmeye odaklanmaktadır. Bu açıdan okul yöneticisi, okulun sahip olduğu maddi, parasal ve insani kaynakları kullanarak hedeflenen eğitim

hizmetlerinin verilmesini temin eden kişi olmaktadır (Ŗiřman ve Taşdemir, 2008: 197).

Yönetici; bir takım amaç ya da amaçlar doğrultusunda bir araya gelmiş bireyleri, amaçlara erişilmesi açısından uyumlu bir biçimde ve koordineli ve etkili olarak yönetme yükümlülüğünde veya zorunluluğunda olan bireyi ifade etmektedir (Erdoğan, 2014: 37).

Okul yönetimi, eğitim yönetimi sürecinin belli sınırlar içerisinde yani okullar içerisinde uygulanmasını ele almaktadır. Dünyada bazı ölkeler kapsamında okul yönetimiyle ilgili olarak “okul işletmesinin yönetimi” isminde farklı alt kol bulunmaktadır. Bu durum okul işletme yöneticiliği adında farklı uzmanlık dalının oluşmasına neden olmaktadır. Okul işletme yönetimi kapsamına okul binalarının yapılması, bütçe yönetimi, finans, muhasebe, personel yönetimi, beslenme ve güvenlik hizmetleri, veri toplama, maliyet analizleri, taşıma hizmetleri gibi konular girmektedir. Türkiye’de okullarda bu bahsi geçen fonksiyonların yerine getirilmesi açısından görevli olan kişi müdür olmaktadır (Ŗiřman, 2008: 193).

Eğitim yönetimlerinin alt uygulama alanlarını okul yönetimleri oluşturmaktadır. Bu açıdan eğitim yönetimiyle okul yönetimleri arasındaki farkın şu şekilde ifade edilmesi mümkündür; okul yönetimleri okul kapsamındaki problemlerle ilgilenmekteyken, eğitim yönetimleri eğitim sistemi kapsamındaki problemlerle ilgilenmektedir. Bu bakımdan okul yönetimleri mikro düzeyde hizmet sağlarken, eğitim yönetimleri makro düzeyde hizmet sağlamaktadır (Erdoğan, 2014,107).

Okul ve eğitim yöneticiliği öğretmenlerin ve öğrencilerin sınıflara yerleştirilmesi, ders materyallerinin ve araçlarının temin edilmesi, öğrencilerin okula devamının sağlanmasıdan çok daha fazlasını gerektirir. Giderek ailenin daha fazla bilinenmesi, eğitime verilen önemin artması ve eğitimin yaygınlaşmasıyla birlikte eğitim yönetimi de daha karmaşık bir iş haline gelmiştir. Değişen koşullar ve müdürlerin iş çeşitliliğini ve buna paralel olarak yeterlilik standartlarını da değişirmiştir (Gümüşeli, 2014: 131).

Okul yöneticilerinin ana sorumlulukları okuldaki insani, maddi kaynakları en etkili biçimde değerlendirerek okulun hedeflerine uygun bir şekilde işlemesini temin etmektir (Taymaz, 1986; Akt. Erdoğan, 2014: 119). Okul müdürleri kendilerine

verilen yetki ve sorumluluk sınırları içerisinde görev yaparlar. Müdürlerin hangi alanlarda ne kadar yetki kullanacaklarını yasa ve yönetmelikler belirler (Gümüşeli, 2014: 98).

Okuldaki işlerin birçoğunun farklı uzmanlık gerektirmesi ve zaman alıcı olması okul müdürünün görev, yetki ve sorumluluklarını okulda çalışan diğer kişilerle paylaşmasını zorunlu kılar. Aslında çağdaş yönetimde paylaşılmış sorumluluk anlayışını gerektirir. Müdür yardımcıları okulun etkili yönetilmesinde müdürden sonra ikinci derecede yetkili ve sorumlu olan kişilerdir (Gümüşeli, 2014: 136).

Okul yöneticisi, devamlı tekrarlanan faaliyetlerin ve işlerin dışında farklı faaliyetlerin ve programların uygulanmasını sağlamalıdır. Okul yöneticisi, problemleri var olan işleyiş ve kaynaklar doğrultusunda çözememesi durumunda karizmasını ortaya çıkararak mevcut koşulların üzerine çıkarak çözmeye çalışmalıdır. Okul yöneticisi okuldaki çalışanların gereksinimleriyle okulun gereksinimlerini birlikte ele almalı ve bu gereksinimleri görmezden gelmemelidir. Bu bakımdan okul gereksinimleri ile kişilerin gereksinimleri arasında bir dengenin kurulması önemlidir. Bunun dışında okul yöneticisinin okula bağlı olmayan gruplara ve okul dışındaki çevreye de liderlik etmesi gerekmektedir. Söz konusu bu özellik diğer alanlardaki yöneticilerden okul yöneticilerinin ayrılmasını sağlayan en önemli özelliktir (Erdoğan, 2014: 122).

2.1.3. Okulun Fiziksel Çevresi

Okulun doğal çevresi ve fiziksel mekanları eğitim programının uygulanmasına etki eden bir diğer faktördür. Bu faktörün etki derecesi okulun bulunduğu çevreye göre değişiklik gösterebilir. Özellikle hızlı göç alan çevrelerdeki ilköğretim okullarında fiziki mekan yetersizlikleri ve buna bağlı olarak sınıfların aşırı kalabalık oluşu eğitim programının uygulanmasını güçleştirebilir (Gümüşeli, 2014: 98).

Okul yöneticisi, çevre ve okul arasında bir bağlantı görevi üstlenmeli ve bu bağlantıyı sürekli çalışır halde tutmalıdır (Bursalıoğlu, 1994; Akt. Erdoğan, 2014: 162). Okulun çevreyle olan etkileşimi okula birtakım kazançlar sağladığı gibi çevreye de bazı kazançlar sağlamaktadır. Bu sebepten yönetici, yönetimini üstlendiği

okul ile okul çevresinin etkili bir ilişki kurmasına çaba göstermesi gerekmektedir (Erdoğan, 2014: 162).

2.2. Okul ve Aile

2.2.1. Aile Kavramı ve Önemi

Aile okulu ve eğitimi etkileyen en dışta yer alan etkili bir çevre olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile, başlı başına çocuğun eğitimiyle ilgili birtakım etkilere sahip olabildiği gibi bununla birlikte okulun da önemli bir destekçisi olabilmektedir. Bu sebepten aile ve okul arasında kuvvetli bir ilişkinin kurulması önem arz etmektedir (Erdoğan, 2014: 164).

Aile yapısal açıdan bir eğitim kurumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğun okul ortamı dışında ilk eğitim alanı ailedir. Bu bakımdan çocuk ilk sosyal davranışlarını, aile üyelerini taklit ederek ve onlarla etkileşim kurarak edinmektedir. Sosyalleşme alanı olarak ele alınan aile, çocuğun gelişmesine katkı sağlayan ilk kurum olmaktadır. Modern toplumlarda örgün eğitim oldukça gelişmiş olmasına rağmen, aile çocukların örgün eğitim sistemine katılincaya kadar olan süreçte onların eğitilmesine ve onların sosyalleşmesine olanak sağlamaktadır (Sönmez, 2006: 99).

Aile siyasal toplumsallaşma kurumlarının başında yer alır. Aile çocuğun ilk yıllarında etkili olur. 11 yaşından itibaren ise öğretmenin etkisinin anne-babanın etkisinin üstüne çıktığını görürüz. Siyasal toplumsallaşma da anne babanın eğitim düzeyi önemlidir. Gelişmiş ülkelerde ya da varlıklı sınıflarda öğretmenin toplumsallaşmadaki etkisi azalmakta, az gelişmiş ülkelerde ve eğitim düzeyinin düşük olduğu yoksul sınıflarda öğretmenin toplumsallaşmadaki etkisi artmaktadır (Sönmez, 2006: 342).

2.2.2. Okul ve Aile İlişkisi

Okullar ve aileler birbirlerini durmaksızın etkileyen yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin eğitim sürecinde söz konusu yapıların birbirleriyle uyum sağlaması durumunda başarı sağlanabilecektir. Öğrencilerin akademik başarılarında ve davranışlarında okul faktörleriyle birlikte okul dışındaki faktörler de etkili olmaktadır (Karip, 2009: 234).

Geçmişten günümüze kadar olan süreç içerisinde okul ile aile kavramları farklı fonksiyonları olan ve bu fonksiyonların ayrı olarak ele alınması gereken kurumlar olarak algılanmıştır. Söz konusu algılamayı ise geçmişten beri ifade edilen “Eti senin kemiği benim” sözü açık bir şekilde ortaya koymaktadır (Erdoğan, 2014: 165).

2.2.3. Okul ve Aile İle İlgili Mevzuat

Milli Eğitim Temel Kanunu: Çeşitli ülkelerde okulla toplumun ve ailenin ilişkilerini düzenleyen yasal düzenlemeler ve örgütler vardır. Okul ve aileler arasında işbirliğinin sağlanması, Türk eğitim sisteminin de temel ilkelerinden birisidir. Bu ilke çerçevesinde okullarda, okul-aile birliklerinin kurulması öngörülmüştür. Konu, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16. maddesinde de yer almaktadır. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde, okul-aile ve çevre arasında işbirliğinin sağlanmasıyla eğitimde kalitenin geliştirilmesi arasında bir bağ kurulmuş, bu amaçla okullarda, okul-aile birlikleri ve okul gelişim yönetim ekiplerinin (OGYE) kurulması öngörülmüştür (Şişman ve Taşdemir, 2008: 292). Okul-Aile Birliği Yönetmeliği'nde, okul-aile birliklerinin kuruluş amacı, görev ve yetkileri, yönetimi ve gelirleriyle ilgili konular düzenlenmiştir. (Şişman ve Taşdemir, 2008: 292).

Okul-aile birliğinin kuruluş amacının ifade edildiği mevzuatta söz konusu birliğin aileler ile okul arasındaki etkileşimini temin etmek, okulla veliler arasında bir işbirliği ve iletişimi sağlamak, maddi olanakları olmayan öğrencilerin gereksinimlerini gidermek, okula maddi açıdan destek vermek, eğitim ve öğretimi geliştiren süreçlere destek sağlamak gibi sebeplere dayalı olarak kurulduğu ifade edilmektedir (www.meb.gov.tr).

Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi: Bu sözleşme İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi, Milli Eğitim Temel Kanunu, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı gibi yasal düzenlemeler kapsamında hazırlanmış olup, öğrenci, veli ve okulun hak ve sorumluluklarının yazılı olduğu bir metindir. Bu sözleşmeyle ailenin ilgisi okul üzerine çekilmeye çalışılmış ve aileye çocuğun eğitiminde sorumluluk yüklenmiştir. Yasal bir yaptırım olmamakla birlikte ailelerin, öğrencilerin ve okulun sorumluluklarının ve haklarının karşılıklı bilinmesi, okulda verilen eğitim ve öğretim hizmetlerinin başarılı ya da başarısızlığının tek sebebinin

okula veya öğrenciye mal edilemeyeceği gerçeği, sözleşmeyle kısmen ortaya konulmuştur (Şişman ve Taşdemir, 2008: 293).

2.2.4. Okul Aile İşbirliği

Türkiye’de ilköğretim düzeyinde aileler ve okullar arasında etkili bir işbirliğinin olduğundan bahsetmek oldukça zordur. Bir çalışmada okul yöneticilerinin aile ve okul iletişimiyle ilgili oldukça az bilgiye sahip oldukları ve bu konuyla ilgili isteksiz oldukları sonucuna varılmıştır. Kaşıkçı tarafından yürütülen bir diğer çalışmada ise aileler ve okul arasında bir işbirliğinin kurulmasıyla ilgili olarak öğretmenlerin %28’inin bu konuyla ilgili kendilerini yetersiz gördükleri sonucuna varılmıştır (Gökçe, 2000: 205).

Erdoğan’a (2014: 168) göre okul aile ilişkilerini etkinleştirmek için daha somut olarak aşağıdaki alanlarda çalışmalar yapılabilir:

- Okul, aileye, çocuğun sağlık, güvenlik, disiplin ve rehberlik, uygun ev koşulları gibi belli konulardaki gereksinimlerinde yardım eder.
- Okul, belirli konularda ve çocuk hakkında önemli bilgileri değişik yollarla ailelere ulaştırır.
- Aileler okula belirli konularda yardım eder.
- Sınıftaki programla uyuşacak şekilde ailenin, öğrencinin evdeki çalışmalarına yardım etmesi sağlanır.
- Aile, okul aile birlikleri yoluyla okul yönetimine katılır.

Eğitim ve okul yönünden veli katılımı, sadece veli toplantılarına katılmak değildir. Veli katılımı, evde, okulda ve toplumda değişik şekillerde gerçekleştirilebilir. Ev ortamında velilik, iletişim yoluyla katılım, okul etkinliklerinde gönüllü görev alma, okulda ve evde veli eğitimi, okul yönetim kurullarında görev alma, okula kaynak sağlama, okulu çevrede temsil etme ve tanıtma gibi yollarla olabilir. Araştırmalara göre ilköğretimden orta öğretime doğru ilerledikçe okula veli katılımı ve ilgisi zayıflamaktadır (Şişman ve Yücel, 2006; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 288).

Ailelerin okula desteğini sağlamak, iletişim ve işbirliğini arttırmak, öğrencilerin okuldaki başarılarına katkı sağlamak amacıyla şu çalışmalar yapılabilir (Şişman ve Yücel, 2007; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 296):

- Ailelere yönelik seminer, konferans ve benzeri etkinliklerle bilgilendirme toplantıları yapılmalı,
- Okul, ailelere her zaman açık olmalı, kütüphane, atölye, spor salonu gibi bölümlerini onların kullanımına açmalı,
- Ailelerle birlikte, kermes, panayır, tanışma çayı, mezuniyet günleri veya törenleri gibi etkinlikler düzenlemeli,
- Okullarda veli görüşme günleri yapılarak öğretmen ve veli işbirliği artırılmalı,
- Okulların girişlerinde özellikle velilerin görebileceği ilan panoları asılmalı, öğrencilerin etkinlikleri, fotoğrafları, başarıları, bilgilendirme yazıları vb. asılmalıdır.
- Ailelerin okula çekinmeden gelebileceği bir okul iklimi oluşturulmalıdır.
- Bütün bunlar yıllık bir plan dahilinde yapılmalıdır.

Bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların birçoğunda öğretmenler, okul yöneticileri ve velilerin çoğunluğu işbirliğinin sağlanması ile devamlı etkileşimle ilgili olarak görüş birliği içerisindeyler. Veliler görüşleri kapsamında eğitimin içeriğinin geliştirilmesini ve okul yönetimine aktif olarak katılmayı isterken, öğretmenler ve okul yöneticileri ise velilerin okula destek vermesini istemektedir. Bununla birlikte öğrenci velileri sosyal faaliyetlerin fazlalaştırılmasını, istek ve beklentilerinin okul yönetimlerinde dikkate alınmasını ve Okul-Aile Birliği'nin fonksiyonel olmasını istemekteyken, öğretmenler ve okul yöneticileri ise velilerin okul toplantı ve faaliyetlerine katılarak sorumluluklarını yerine getirmelerini istemektedirler.

2.2.4.1. Okul Aile Birlikleri

Öğrencilerin başarılarının artmasında ve öğretimin amaçlarına ulaşmasında, toplumun ve öğrenci ailelerinin okula desteği ve okulla işbirliği yapmaları önemli bir etkidir. Bunun yanında okulda yapılan çeşitli etkinliklerin, öğrenci velilerinin ve çevrenin katkılarıyla gerçekleştirilmesi beklenir. Bu destek ve işbirliğinin devam etmesi için okul yönetimi, öğrenci velileri, öğretmenler bir araya gelerek Okul Aile Birlikleri oluşturulur. Bu konudaki çalışmalar, Bakanlıkça yayınlanan "Okul Aile Birliği Yönetmeliği" hükümlerine göre yürütülür. Bu birlikler, kurulduğu okulun adını alır (Şişman ve Taşdemir, 2008: 293).

Okul-Aile Birliği Yönetmeliği: Okul-Aile Birliği Yönetmeliği'nde, okul-aile birliklerinin kuruluş amacı, görev ve yetkileri, yönetimi ve gelirleriyle ilgili konular düzenlenmiştir. Yönetmeliğe göre, okul-aile birliklerinin görevleri arasında; eğitim ve öğretimin geliştirilmesi, ailelerle işbirliğinin sağlanmasına destek verme, okula kaynak sağlama, okul tesislerinin işletilmesi vb. konular yer almaktadır (Şişman ve Taşdemir, 2008: 292).

2.2.4.2. Okul-Aile İşbirliğini Gerektiren Nedenler

Sosyal sistem yaklaşımı açısından okullar, toplumsal çevre kapsamında yer alan yapılardır. Okullar ile çevre, eğitim hizmetlerinin ortaya konulması sırasında karşılıklı etkileşimle birlikte varlıklarını devam ettirmektedirler. Söz konusu bu ilişki içerisinde ailelerin ve toplumun okula etkin bir şekilde dahil olması gereği, günümüzde üzerinde durulan önemli konulardan biri haline gelmiştir. Söz konusu gerekliliğin bazı sebepleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden bir tanesi toplumun ve ailenin okuldan soyutlanmış olmasıdır. Bu kapsamda çocukların eğitiminin yalnızca okullara bırakılması sakıncalı sonuçlara yol açabilecektir (Şişman ve Taşdemir, 2008: 287).

Okullardaki kuralların etkili olabilmesi açısından bu kuralların öğrenci velilerine de bildirilmesi gerekmektedir. Okul ve ev ortamında çocuğa karşı farklı uygulamalarda bulunulması doğaldır. Çünkü okul ile ailenin sahip olduğu kültür ve anlayış birbirinden farklı olabilir. Bu farklılıklar öğrenci davranışlarını ister istemez etkileyecektir. Her şeyden önce ev ortamında doğal karşılanan bir davranışın okul ortamında hoş karşılanmaması ya da ev ortamında dilediğini yapmaya alışkın olan çocuğun okul ortamında dilediği gibi davranmaması çocukta gerilim yaratır. Aile ve okul çocuğa karşı ortak tavırlar gösterebilmek için işbirliği yapmak zorundadır. Söz konusu bir işbirliği neticesinde aile ve okul daha çok tatmin, anlayış, yakınlık ve statü elde edebilecektir (Karip, 2009: 25).

2.2.4.3. Okul-Veli-Öğretmen İşbirliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler

Öğrenciler arası rekabeti körükleyen, yalnızca başarıya odaklanan, kişisel zorlanmaları göz ardı eden, akademik faaliyetlere çok fazla odaklanan okullar öğrenciler için etkili bir alan sağlayamazlar. Bu tür kurumlar az sayıda başarılı öğrenci yetiştirebilseler de çok sayıda ruhsal sorunları olan öğrencilerin yetişmesine

ya da söz konusu ruhsal problemleri olan öğrencilerin ruhsal sorunlarının daha da artmasına sebep olabilirler (Karabekiroğlu, 2009: 153).

Aile ortamında ailenin çocuğun öğretmeniyle ilgili olarak yaptığı olumsuz değerlendirmeler çocuğun öğretmenine uyum sağlamasını güçleştirmektedir. Çocuk ailesinden öğretmeniyle ilgili olarak sık sık eleştiri duymaktaysa çocuk öğretmenine güvenememektedir. Söz konusu sürecin diğer bir yanı ise, olumsuz eleştirilere maruz kaldığını farkında olan bir öğretmenin öğrencisine yönelik olumsuz tutum ve davranışları olacaktır. Öğretmen ve ailenin yararlanması gereken iletişim kanalları üzerinden iletişim kurmaması, iletişimin düzensiz ve kopuk olması, öğrenciyle öğretmen arasındaki iletişimin de bozulmasına neden olabilecektir (Karip, 2009: 45).

2.2.4.4. Okul-Aile İşbirliğinde Aileye Düşen Sorumluluklar

Okul aile ilişkisi bağlamında ailenin üstlenebileceği bazı roller vardır:

Resmi roller: Bu roller okulda yapılan programlara ve veli toplantılarına katılmayı kapsamaktadır. Söz konusu roller kapsamında aileler eğitimle ilgili temel problemleri ifade etmekte ve okulla ilgili formları doldurmaktadırlar.

Evde öğretme rolü: Çocuklarının evdeki çalışmalarına yardım ederler. Yani evdeki öğrenme sürecine katkıda bulunurlar.

Okul programlarını destekleme rolü: Çeşitli gezilere, okula gelir sağlayacak etkinliklere ve programlara katılıp bazı hizmetlerin yerine getirilebilmesi için de gönüllü çalışma yaparlar (Erdoğan, 2014:168).

2.2.4.5. Okul-Aile İşbirliğinin Sağladığı Faydalar

Aile ve okul arasındaki ilişkinin daha etkili bir hale getirilmesiyle birlikte verilen eğitim ve öğretim hizmetleri gelişecektir. Bunun nedeni ise ailenin daha etkin hale gelmesiyle birlikte eğitim için yeni girdiler temin edilebilecektir. Okulun sosyal alanla ilişkili olabilmesi ailenin eğitim ile öğretimde etkili olmasıyla birlikte sağlanabilecektir. Çocukların okullarıyla ve öğretmenleriyle ilgili pozitif duygular geliştirebilmesi, okul aile işbirliğinin sağlanmasıyla mümkün olabilecektir. Bununla birlikte veliler okulun değerlendirilmesiyle ilgili yeni bir kriter görevini üstlenebilirler (Erdoğan, 2014: 166).

Veli katılımı, toplum, okul, öğretmenler ve öğrenciler açısından farklı faydalar temin etmektedir. Velilerin okula katılımları temin edilirken söz konusu katılımın pozitif etkilerinin velilere gösterilmesi önem arz etmektedir. Katılımın sonuçlarını göremeyen velilerin büyük bölümü bu katılımı gereksiz olarak değerlendirebilecektir. Yürütülen çalışmalarda, ailenin okul işleyişine katılımının öğrencilerin tutum ve davranışlarında ve akademik başarılarında pozitif etkiye sahip olduğu ifade edilmiştir (Şişman ve Taşdemir, 2008: 288).

Her çocuk farklıdır. Bu bakımdan öğretmenlerin her çocuğun becerilerini ve ilgi alanlarını anlaması önemlidir. Öğrencinin ailesinin tanınması öğrencinin tanınması açısından öğretmene yardımcı olacaktır. Bununla birlikte öğretmenin çocuğun ailesiyle iletişim içerisinde olması öğrencinin sınıfta daha rahat olmasını temin edecektir. Öğretmen ailelerin kültürel yapılarını, sosyo-ekonomik durumlarını bilirse, ders sırasında öğrencilerin derse olan ilgisini çeken örnekler vererek eğitim amaçlarına daha kolay erişebilecektir (Karip, 2009: 44).

2.3. İletişim

İletişim, kişiler arasında fikir, düşünce, görüş, duygu ve bilgi paylaşımı süreci olarak ifade edilmektedir. İletişim yapısal açıdan çift yönlü olarak karşılıklı devam eden ve içerisinde anlam bulunduran bir işleyiş olmaktadır. İletişim içerisinde haberleşme de yer almaktadır. Bu açıdan genel anlamda iletişim, kişiler, gruplar ve kurumlar arasında mesaj alışverişi olarak tanımlanabilecektir. (Şişman ve Taşdemir, 2008: 174).

İletişimin düşüncelerin, ifadelerin, bilgilerin ve problemlerin kişiden kişiye ya da topluluktan topluluğa aktarımı ve iletimi olarak tanımlanması mümkündür. Bu bakımdan iletişim kişiler, topluluklar ve kurumlar arasında etkileşim kurmayı hedefleyen bir süreç olmaktadır. Farklı bir ifadeyle tutum ve davranışların ifade edilmesini temin eden bir araçtır (Erdoğan, 2014:71).

İletişim bireyler arasında anlam değiş tokuşunu sağlayan süreçtir. Değişik yazarlar tarafından farklı biçimlerde şematize edilen iletişim süreci belirli bileşenlerden oluşur. İletişim ile ilgili olarak genel kabul gören yaklaşıma göre iletişim süreci beş temel bileşenden oluşur. Buna göre sürecin ilk bileşeni kaynaktır.

İkinci bileşen iletilecek mesaj, üçüncüsü mesajı iletmekte kullanılan kanal ya da araçlar, dördüncüsü alıcı, beşinci bileşen ise dönüttür. Bu bileşenler bütün iletişim türleri için evrenseldir ve belirli bir sıra içerisinde işlev görürler (Gümüseli, 2014:335).

İletişim sürecinin etkili olarak yürütülebilmesi açısından bireylerin birbirleriyle ilişkili olması, kişilerin karşısındaki kişileri tanınması, karşısındakinden nefret etmemesi, ondan korkmaması gerekmektedir (Açıkalin, 1996; Akt. Erdoğan, 2014: 78).

2.3.1. İletişimin Unsurları

İletişim süreçlerinde yer alan öğelerin anlamları şu şekilde ifade edilebilir:

Kaynak: İletişim sürecini başlatan ve anlamı ileten tarafı ifade eder,

Mesaj: Gönderen bireyin ifade etmek istediği düşünce, görüş ve tecrübe,

Kodlama: Mesajı belli semboller içerisine yerleştirme,

Ortam: Mesajın iletilmesinde görev alan taşıyıcılar,

Alıcı: Mananın iletildiği taraf,

Kod açma: Mesajın alıcıya iletilmesi ve alıcının sembolleri yorumlayarak anlamlı şekilde dönüştürmesi,

Engeller: Mesajın iletilmesine engel olan etmenler,

Geribildirim: Alıcının aldığı mesaja yönelik olarak gönderene verdiği tepki (Lunenburg,1995; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 174).

İletişim kavramının bir süreç olarak ele alınması, bu kavram kapsamında bazı farklı etmenlerin olduğunu ifade etmeyi gerektirir. Aristo açısından iletişim kapsamında üç tane temel öge bulunmaktadır. Bu etmenler ise “konuşmacı”, “konuşmacının sözleri” ve “dinleyici” dir. Aristo tarafından ifade edilen bu etmenler günümüzde ifade edilen iletişim etmenleriyle oldukça benzeşmektedir. Günümüzdeki iletişim etmenleri ise gönderici, amaç, mesaj, kanal, alıcı, etki şeklindedir (Erdoğan, 2014: 72).

2.3.2. İletişim Türleri

İletişim sürecinde mesajlar genellikle sözlü, sözsüz ve eylem biçiminde iletilir.

2.3.2.1. Sözlü İletişim

Genellikle sözlü iletişim deyince gönderilmek istenen anlamların sözcüklere yüklenerek karşı tarafa iletilmesi akla gelir. Halbuki sözlü iletişim bunun ötesinde farklı bileşenlerden oluşan karmaşık bir süreçtir. Sözlü iletişimde sözcükler kadar onların anlamını güçlendiren ya da çarpıtan başka bileşenler devrededir. Goodal sözlü iletişim yoluyla iletilen mesajı üç bileşene ayırmıştır. Bunlar sözlü kısım, sesli kısım ve söz ötesi (metaverbal) kısım. Sözlü kısım söylenen sözcüklerden ve onların anlamlarından oluşur. Sesli kısım ses ve sesin düzgünlüğünü, tonlamayı, tempoyu, sesin şiddetini ve tizliğini içerir. Söz ötesi kısım ise konuşulan sözlerin sonuçları ve amaçlarından oluşur (Gümüşeli, 2014: 338).

2.3.2.2. Sözsüz İletişim

İletişim tek başına sözcüklerle sınırlı bir süreç değildir. İnsanlar bedenleri ile de iletişim kurarlar. Bu durumda iletişimin içinde söz olmayabilir, gönderilecek mesajlar sözcükler kullanılmadan beden ile gönderilir. İletişimin bu şekli sözsüz iletişim olarak tanımlanır. Sözsüz iletişim dili kullanmaksızın bilgi aktarma yollarını içerir. İletişim alanındaki araştırmacılar iletişimin yüzde 80'den fazlasının sözsüz olduğunu ileri sürmektedir. Sözsüz iletişim yüz dili, vücut dili, hareket ve alan dili, zaman dili ve ses dilinden oluşur (Gümüşeli, 2014: 342).

2.3.2.3. Yazılı İletişim (Eylem)

Günümüzde bireyler sözlü ve sözsüz iletişim dışında farklı alanlardan da iletişim kurabilme imkanına sahip olmuşlardır. Bu iletişim biçimlerinde genel olarak bir eylemde bulunularak karşı tarafla iletişim kurulmaktadır. Söz konusu eylemlerden biri olarak yazılı iletişim karşımıza çıkmaktadır.

Yazılı iletişimde ifade edilenler yazı üstünde kaldıkları için kanıt olarak sunulabilmektedir. Bu durum yazılı kanıtların önemini arttırmaktadır. Bununla birlikte yazılı iletişimle birden fazla tarafla iletişim kurulabilmesi mümkün

olmaktadır. Yazılı iletişimin etkin olabilmesi açısından ilk şart uygun deyimler ve kelimeleri seçmek ve genel olarak kullanılan kurallar kapsamında bu deyim ve kelimeleri kullanmaktır. Bireylerce benimsenmeyen ve anlaşılamayan sözcük ve kelimelerin kullanılması mesajın anlaşılmasına veya yanlış anlaşılmasına neden olacaktır (Erdoğan, 1994: 37).

Özellikle günümüzde önem kazanan bir diğer iletişim eylemi ise elektronik olarak kurulan iletişimidir. Bilgi teknolojileri ile elektronikteki hızlı gelişmeler neticesinde bireyler radyo, telefon, bilgisayar, e-mail üzerinden iletişim kurmaya başlamıştır (Topaloğlu ve Koç, 2002: 46).

2.3.3. İletişimi Engelleyen Faktörler

İletişimin başarılı olması, iletişim sürecindeki engelleyici faktörlerin azlığına bağlıdır. Çeşitli faktörler iletişimi engelleyebilir. Bunlar fiziksel, psikolojik ya da semantik faktörler olabilir. Eğer mesaj bir araçla iletiliyorsa, aracın arızalı olması ya da iletişimi engelleyecek sesler çıkarması da fiziksel olarak engelleyici etki yaratabilir. Dikkati dağıtan faktörlerden bir diğeri de psikolojik faktörlerdir. Kaynak ya da alıcının güdülenmemiş olması, geçmişte birbirleriyle olumsuz çatışma yaşamış olmaları, birbirlerine ön yargı ile yaklaşmaları, farklı değerlere ve eğilimlere sahip olmaları vb. mesajın doğru şekilde kodlanmasını ve anlaşılmasını güçleştirebilir ya da anlamını saptırabilir. Ancak bu faktörler içerisinde denetleme ile ilgili olarak ortaya çıkan en önemli engelleyici faktör kötü dinleme alışkanlığıdır (Gümüşeli, 2014:355).

İletişim engellerinden önemli olanlar şöyle sıralanabilir (Hanson, 1991; Lunenburg ve Ornstein, 1991; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 176):

- Kişisel faktörler: Kişinin ruhsal durumu, duyguları, saplantılı olduğu konular, önyargıları gibi unsurlardır.
- Algıda seçicilik: Kişinin mesajı istekli veya isteksiz biçimde olduğundan farklı şekilde algılaması.
- Seçici dinleme: Kişinin onunla uyuşan unsurları dinlemesi ile onunla uyuşmayan unsurları dinlememesi.
- Kaynağın güvenilirliği: Mesajı alan tarafın mesaj kaynağına yönelik güven seviyesi.

- İletişim yükü: Kapsam bakımından iletişimin düşük veya yüksek düzeyde olması.
- Fiziksel faktörler: Uzaklık, gürültü, iletişim gereçlerindeki teknik aksaklıklar.
- Dil ve anlamla ilgili faktörler: Mesajı meydana getiren sembollerin olduklarından farklı olarak anlamlandırılması.
- Hiyerarşiye bağlı faktörler: Kişiler arasındaki statü veya ast-üst farklılıkları.
- Kültürel faktörler: İletişim sürecindeki tarafların kültürleriyle ilgili farklılıklar.

2.4. Okul Aile İletişimi

Çocukların eğitilmesi kapsamında anne ve babaların desteğini almak için sağlıklı iletişim şartlarının sağlanması gerekmektedir. Onlarla kurulacak iletişimde karşılıklı beklentilerin açıkça ortaya konulması gerekir. Ana-babalar genellikle okulun ve öğretmenin kendilerinden ne beklediklerini tam olarak bilememektedirler. Beklentilerin ortaya konması okul-aile işbirliğini kolaylaştıracak ve onların çocukları hakkında daha çok sorumluluk almalarını sağlayacaktır. Eğer ana ve babalar okulda ve sınıfta ne yapılacağını, kendilerinden ve öğrencilerden neler beklendiğini bilirlerse, evde çocuklarına daha iyi yardım edebilecekler ve öğretmenin öğretim etkinlikleri ve yaklaşımıyla daha kolay uyum sağlayabileceklerdir (Ludwig, 1999; Akt. Karip, 2009: 239).

2.4.1. Ailenin Okuldan ve Öğretmenlerden Beklentileri

Okul yöneticileri, yönetim sorumluluğunun yanı sıra, öğretme-öğrenme süreci ile ilgili etkinliklerin planlanması ve uygulanması çalışmalarına doğrudan katılmak durumundadırlar.

Öğretmenlerin etkili bir biçimde öğretim sürecine katılması ve öğrenci başarısını artırıcı önlemlerin alınması, okul yöneticileri tarafından sağlanmalıdır. Ayrıca okul yöneticileri, okul aile işbirliğinin etkin bir biçimde sağlanması konusunda öğretmenleri destekleyerek teşvik etmelidirler. Öğretmenler, okul aile işbirliğinin sağlanmasında ve geliştirilmesinde en önemli ve kritik rolü oynamaktadır. Çünkü öğretmenler öğrenci ile doğrudan etkileşim içerisinde bulunmakta ve onların ilgi ve ihtiyaçlarını yakından izlemektedirler.

Aile genellikle eğitim ve öğretimi, sadece okulun gerçekleştirmesi gereken bir görev olarak algılamış olup çocuğunun eğitim ve öğretiminde kendisinin de aktif olarak rol oynayabileceğini pek düşünmemektedir. Sihirli değneğin hep okulda ve öğretmenin elinde olduğuna inanmaktadır. Çoğu zaman da anne ve babalar, okulu belirli bir imalatın gerçekleştiği bir yer gibi görüp verdiği ürünlerden dolayı zaman zaman hesaba çeker gibi bir havaya girmektedir. Oysa sağlıklı bir eğitim ve öğretimin gerçekleşmesi için öğretmen ve anne-baba ilişkisinin geliştirilmesi gerekmektedir (Erdoğan, 2014: 165).

Araştırmalara göre aileler, okuldan, kendilerine yönelik çok uzun ve ayrıntılı eğitim programları yerine rehberlik eden, yönlendiren, ihtiyaç duyulduğunda başvurabilecekleri açıklamaları içeren yazılı materyalleri sağlayan, konu temelli, kısa süreli kurslarda pratik beceriler kazandıran veli eğitimini tercih ettikleri görülür. Özetle okullardan beklenen, sadece öğrencileri eğitmek olmayıp ev ortamında ailelerin velilik yeterliliklerini geliştirmeye dönük çalışmalar yapmaları, veli-okul-öğretmen arasındaki iletişim ve işbirliğini güçlendirmeleri, velinin okul ve sınıfla ilgili çeşitli etkinliklere katılmasını ve gönüllü görevler almasını sağlamaları, onları okul yönetimi süreçlerine katmaları, çeşitli konularda onlardan yararlanma yollarını aramalarıdır (Şişman ve Taşdemir, 2008: 289).

2.4.2. Okulun Aileden Beklentileri

Öğretmenlerle ilgili beklentilerin giderek artması ve öğretmenlerin rollerinin giderek değişmeye başlaması neticesinde öğretmenlerin yetiştirilmesiyle ilgili farklılıklar oluşmaya başlamıştır. Öğretmenlerin aile ve okul arasındaki etkileşimi arttıracak, okul ile aile arasında işbirliğini sağlayacak deneyim ve bilgi birikimine sahip olması gerekmektedir. Bununla beraber velilerin ise çocuklarının geliştirilmesini sağlamak adına öğretmenler ve okulla işbirliği içerisinde olması gerekmektedir. Şüphe yok ki öğrencileri en iyi tanıyan kişiler onların anne ve babalarıdır. Bu bakımdan anne ve babalar çocuklarının isteklerini ve gereksinimlerini takip ederek bu bilgileri öğretmene iletebilirler. Ayrıca mevcut problemlerle ilgili olarak öğretmenlerle birlikte çalışarak problemlerin çözülmesini sağlayabilirler. Bu sayede anne ve babalar çocuklarına yönelik nasıl bir davranış biçimi geliştirecekleriyle ilgili bilgi sahibi olabilirler. Aile çoğunlukla okulda disiplin

şartlarının oluşturulabilmesi için destek sağlanabilecek bir kurum olarak algılanmıştır (Erdoğan, 2014: 165).

2.5. Okul ve Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar

Okul ve aile arasında yaşanan sorunların birçok farklı kaynağı bulunabilmektedir. Yöneticilerin olumsuz tutum ve davranışlarından, yönetim becerilerinin zayıf olmasından, öğretmen ve veli ilişkilerinde kontrolü sağlayamamalarından; velilerin, okula yönelik olumsuz tutumlarından, çocuklarına karşı ilgisizliklerinden, öğretmenlere karşı olumsuz davranışlarından; öğrencilerin okuldaki eğitim faaliyetlerinden memnun olmamalarından, öğretmenlerin adil davranmadığını düşünmelerinden veya okula ilgisiz olmalarından kaynaklı olarak okul ve aile arasında sorunlar yaşanabilmektedir. Bununla beraber okulun fiziki ve maddi yetersizlikleri de okul aile ilişkilerinde çeşitli sorunlara yol açabilmektedir (Sarı, 2008: 17).

2.5.1. Aileden Kaynaklı Sorunlar

Okul ve aile ilişkilerinde yaşanan birçok sorun farklı nedenlerden kaynaklı olabilmektedir. Bununla beraber okul paydaşları arasında en önemli rollerden birini üstlenen ailelerden kaynaklı çeşitli sorunlar, okul aile çatışmalarının kaynağı olabilmektedir. Ailelerin, okula karşı olan olumsuz tutum ve davranışlarının yanı sıra okula ve çocuklarına karşı olan ilgisizlikleri çatışma nedenleri arasında gösterilebilmektedir. Aileden kaynaklı sorunların bazıları aşağıda sıralanmıştır (Karip, 2009: 240):

- Okula ve öğretmenlere ilişkin olumsuz önyargılar.
- Toplantı ve görüşmeleri gereksiz ve yararsız algılama.
- Okulda daha önce katılmış olduğu toplantı ve görüşmelerden doyum sağlayamadığı duygusu.
- Çalışan ana-babalar için çalışma koşulları ve zamanın uygun olmaması.
- Okul yönetimi veya öğretmenlerle görüşmeler için eğitim ve kültür düzeyini yetersiz bularak okula gitmekten çekinme.
- İletişim becerileri konusunda kendini yetersiz algılama.

2.5.1.1. Anne-Babanın İlgisizliği ve Şiddet

Ailelerin sınıflara en büyük etkisi kendini iletişim üzerinden göstermektedir. Çocukların aile yaşamları kötüyse bu durumu sınıfın içerisine de yansıtarak sınıf içi ilişkilerin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Özellikle ailenin çocuklara karşı ilgisizliği çocukların sosyal ilişkilerden uzaklaşmalarına neden olmakla beraber çocukların akademik başarılarını da oldukça azaltmaktadır (Karip, 2009: 45).

Şiddet toplumsal ilişkilerin bozulmasına etki eden başlı başına bir faktör olarak karşımıza gelmektedir. Şiddet faktörünün aile içerisinde çocuğa yansıtılması bu faktörün çocuk tarafından benimsenmesine neden olabilmektedir. Çocuk sınıf ortamında bu davranışları diğer çocuklara yansıtılabildiği gibi tam tersine çekingen davranışlar sergileyerek diğer insanlardan uzaklaşma eğilimi gösterebilmektedir.

2.5.1.2. Ailenin Ekonomik Koşulları

Özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük aileler erken yaşta erkek çocuklarını çalışmaya zorlamakta, öte yandan kızlarını okuldan alarak evde yaşamaya yöneltmektedirler. Cinsiyet rollerindeki ayrımlaşma özellikle kırsal kesimde daha belirgindir. Bu grupta aile içi çatışmalar ön plandadır. Alt sosyoekonomik düzeyden farklı olarak orta sosyoekonomik düzeydeki ailelerde eğitim ve üniversite sınavı ile ilgili kaygılar ön plana çıkmaktadır. Bu grupta okul hayatı ve meslek edinme süreci hayatın temel gündemini oluşturmaktadır. Mutluluk sıklıkla başarıya odaklanmıştır (Karabekiroğlu, 2009: 424).

2.5.1.3. Ailenin Eğitim Düzeyi

Düşük eğitim düzeyine sahip olan aileler genellikle çocuklarının eğitimiyle pek ilgilenememektedir. Eğitim düzeyi orta ve yüksek düzeyde olan aileler çocuklarının eğitimiyle ilgilenmekte okul ile birçok konuda işbirliği yapmaktadır (Karip, 2009: 49).

Eğitimli aileler çocukların dersleriyle birebir ilgilenebilmekte ve çocuğun derslerde anlayamadığı konularla ilgili olarak çocuklarına yardım etmektedir. Bununla birlikte eğitimli aileler çocukların derslerdeki eksikliklerini daha kolay takip edebilmekte ve bu eksikliklerin kapatılması açısından öğretmenlerle ve okul idaresiyle daha kolay temas içerisine girebilmektedir.

2.5.2. Öğrencilerle Yaşanan Sorunlar

Ortaokul evresindeki öğrencilerin ergenlik döneminde olmaları kimlik kazanma sürecinde olmalarına neden olmaktadır. Bu sebeple bu dönem içerisinde öğrencilerin düşünce sistemleri, davranışları ve tutumları değişim göstermeye başlamaktadır. Bununla birlikte bu süreçteki öğrenciler çevresel etmenlere daha duyarlı olmakla beraber kışkırtılmaya daha açıktırlar. Bu sebepten toplumsal etkenlerde ortaya çıkan değişimler bu dönemdeki öğrencilerde etkisini daha fazla göstermektedir (Karabekiroğlu, 2009: 183).

Çevresel zararlı etkenlere karşı kimi çocukların doğuştan gelen bir duyarlılıkları bulunmaktadır. Negatif özellikleri olan bir dış etkenin bir probleme neden olabilmesi açısından üç özelliğe sahip olması gerekmektedir. Bunlarından biri çevresel etkenin niteliği, bunlardan ikincisi içsel yatkınlık ve bunlardan üçüncüsü ise söz konusu etkene maruz kalınma zamanı ya da süresidir (Moro, 2003; Akt. Karabekiroğlu, 2009: 184).

Ortaokul öğrencilerinin uyumadıkları zaman diliminin büyük bir kısmı okulda geçmektedir. Bu açıdan okullar bu öğrencilerin sosyal ve akademik hayatlarını oluştururlar. Okula devamsızlığı olan bir öğrencinin sosyal ilişkileri zayıflamakla beraber akademik başarısının da düşmesi söz konusu olmaktadır. Okul şartları ve okulun kendisi öğrencinin akranlarıyla olan ilişkilerini, öğretmenlerle olan ilişkilerini etkilemekle beraber öğrencinin sosyal statüsünü ve mesleki hayatını da etkilemektedir (Karabekiroğlu, 2009: 152).

Ortaokul öğrencilerinin ergenlik döneminde olmalarının etkisiyle şiddet ve suça eğilimleri daha yüksek olabilmektedir. Bu açıdan şiddet ve suçun temel özelliklerinin şu şekilde ifade edilmesi mümkündür (Ögel ve ark. 2006; Akt. Karabekiroğlu, 2009: 234):

- Şiddet davranışları okullarda, çoğunlukla aniden dürtüsel olarak ortaya çıkmaktadır.
- Şiddet yönelen çocuklar genel olarak bu şiddetle ilgili fikirlerini ve şiddet eğilimlerini daha evvelden dışarıya yansıtmışlardır.

- Şiddet uygulayan çocukları genel bir kategoriye sokabilmek mümkün değildir. Farklı kültür ve sosyoekonomik durum olabilir. Bunlar aldatıcı nitelik taşıyabilir.
- Şiddet uygulamış olan öğrenciler söz konusu davranışı sergilemeden önce bir yardım isteğinde bulunmaktadır. Ancak bu istek genel olarak ya görmezden gelinmekte ya da tam anlaşılmamaktadır.
- Zaman içerisinde önemli kayıplar veren çocuklarda şiddet eğilimi ortaya çıkabilmektedir.

Okullarda şiddetin önlenmesi için uygulanması gereken program kapsamındaki nitelikleri şu şekilde ifade etmek mümkündür (Karabekiroğlu, 2009: 235):

- Okuldaki çocukların hepsini korumaya yönelik tedbir planlarının geliştirilmesi,
- Potansiyel şiddet gösteren erken uyarı etmenlerini önceden fark etmek,
- Okulda risk unsuru barındıran çocukları tespit etmek ve bunlara erken müdahale etmeyi sağlayacak etmenleri belirlemek,
- Plana ortaya çıkan ani krizlerle ilgili neler yapılması gerektiğini içeren düzenlemeler eklemek,
- Acil ve gerekli durumlarda iletişim içerisine girilecek kişilerin listesini yapmak ve bu listelere baro temsilcileri, aile birliği temsilcileri, doktorları, hemşireleri dahil etmek.

2.5.3. Okuldan Kaynaklı Sorunlar

Okulların sahip olduğu nitelikler de bazen sorunların ortaya çıkabilmesine neden olmaktadır. Söz konusu bu sorunların şu şekilde ifade edilmesi mümkündür (Karip, 2009: 240):

- Okulun ailelerle olan iletişimindeki kopukluğu veya uygunsuzluğu,
- Ailelerin çoğunlukla negatif olaylar neticesinde okula çağrılmaları ya da ailelerin okula parasal destek sağlamak amacıyla çağrılmaları,
- Okulun fiziki şartlarının olumsuz olması,

- Veli toplantılarının konularının velilere uygunsuzluğu,
- Toplantı süreçlerinde, yönetimlerinde ortaya çıkan olumsuzluklar ve eksiklikler,
- Öğretmenler, öğrenciler, okul yönetimi gibi yapılar arasında çıkan olumsuzluklar,
- Okulun ve okul yönetiminin öğrenci velilerine kendilerini tam olarak ifade edememesi.

2.5.3.1. Okulun Fiziksel ve Sosyal Çevresindeki Yetersizlikler

Günümüz şartları içerisinde daha da önem kazanmaya başlayan çevre ve okul ilişkilerinin hala tam olarak geliştirilememiş olması eğitim sistemi içerisinde önemli sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunun önemli sebeplerinden biri konuya hakim olmayan öğretmenler ve yöneticilerin amatörcce uyguladıkları çalışmalardır. Bununla birlikte yöneticilerin bir yanlış yapmaları halinde bir yaptırıma maruz kalmaktan korkmaları ve mevcut güçleri ile yetkilerini kaybetme isteğinde olmamaları sebebiyle takım çalışmasından uzak durmaları, çevre sorunlarıyla ilgili sağlıklı çözümlere ulaşılmasını engellemektedir. Bu şartlar çevredeki yetersizliklerin ortadan kaldırılabilmesine engel olmaktadır (Alkoç, 2003: 44).

Mevcut eğitim sistemlerinin tamamında bazı problemler olabilmektedir. Bununla beraber eğitim sisteminin problemsiz olduğunu düşünmek de hatalı olabilecektir. Çevre ve okul arasında kurulabilecek iyi ilişkiler problemlerin azalmasını sağlayacak ve böylelikle toplumsal algının değişmesine katkıda bulunacaktır. Çevrenin kültür seviyesinin bilinmesi, ekonomik şartlarının farkında olunması ve çevreye ait özelliklerin öğrenilmesi çevre ve okul arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi açısından önemlidir. Çevreyle olan ilişkilerin geliştirilmesi açısından okulun çevreden veya çevrenin okuldan adım atmasını beklemesi yersiz bir tutum olacaktır. Burada okul yöneticileri ile öğretmenlerin ellerini taşın altına sokarak iletişim sürecini başlatmaları yerinde olacaktır (Yiğit ve Bayraktar, 2006: 59).

Türkiye’de geleneksel okul tipi görüşünün hakim olmasından dolayı okulların çevreyle olan ilişkileri oldukça zayıftır. Öğrenciler okul çevresinde yürütülen ticari faaliyetlerden, kültürel faaliyetlerden, toplumsal hayattan haberdar olmamakta veya

yeterli seviyede haberdar olmamaktadır. Bu durum öğrencilerin hayattan kopuk şekilde öğrenim görmelerine neden olmaktadır. Türkiye’de çevre ve okul arasında ilişki kurmaya mani olan engellerin; maddi yetersizlikler, bürokratik zorluklar ile eğitim çalışanlarının ağır çalışma şartlarında görevlerini sürdürdükleri ifade edilmektedir (Tezcan, 1992: 242).

Okul ve çevre arasında sorunlara neden olabilecek pek çok faktörden bahsetmek mümkündür. Bununla ilgili olarak okulda uzman bir çalışanın olmaması sebebiyle çevreyle etkileşim kurulamaması durumu bir örnek olarak gösterilebilecektir. Bunun dışında çevre halkının okulla ilgili negatif hatıralarının olması sebebiyle okulla ilgili negatif tutum sergilemeleri önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber çevrenin sürekli olarak okula kaynak temin eden bir yapı olarak değerlendirilmesi okula olan katılımı etkileyecektir. Çevrenin eğitim seviyesinin düşük olması halindeyse okula yönelik çevrenin bilinçsizliği veya ilgisizliği söz konusu olacaktır (Çalık, 2007: 129).

2.5.3.2. Mali Kaynaklı Sorunlar

Bütçedeki toplam yatırımlar içindeki eğitim yatırımlarının oranı tek parti iktidarının görev yaptığı 2003-2009 yılları arasında ortalama yüzde 14.7 olmuştur. Bu oran koalisyonlar hükümetlerinin görev yaptığı 1995-2002 yılları arasında ise ortalama yüzde 23 olarak gerçekleşmiştir. Ödenek ve kaynak yetersizliği nedeniyle okullar adeta kendi kendilerini idare eder hale gelmiştir. Okullardaki işleyişin sürdürülebilmesi için gerekli olan harcamaların önemli bir kısmı velilerin üzerine yıkılmıştır. 2009 yılında okullarda yürütülen temizlik faaliyetleri için özel idareler tarafından 21 milyon 352 bin lira ayrılırken, okul aile birliklerinden de 75 milyon 44 bin TL ayrılmıştır. Bu veriler, eğitimin finansal işleyişinin devlet tarafından karşılanmasının gerektiği halde artık önemli ölçüde veliler tarafından karşılandığını göstermektedir. Bu süreç böyle devam ederse eğitimin “ulusal” ve “kamusal” niteliği büyük ölçüde aşınmış olacaktır (Erdoğan, 2011: 230).

Çoğu ülkede devletin okulların ihtiyaç duyduğu mali kaynakları tam olarak sağladığı söylenemez. Bu durum okul çağındaki nüfusun birçok Avrupa ülkesinin toplam nüfusundan fazla olduğu Türkiye gibi ülkelerde daha da belirgindir. Kaldı ki okulların mali giderlerinin devlet tarafından karşılandığı gelişmiş ülkelerde bile

ailelerin eğitim giderlerine katılmasına yönelik beklentilerin her geçen gün arttığı görülmektedir. Bunun en büyük nedenlerinden birisi de nitelikli eğitim hizmetinin giderek daha pahalı teknolojilere ihtiyaç duymasındır.

Diğer yandan ailelerin okullardan beklentilerinin sürekli artması bu beklentilere cevap verebilecek nitelikte yeni kaynakların bulunmasını zorunlu hale getirmektedir. Ailelerden toplanan bağışlar, okul çevresindeki kurum ve kuruluşlardan alınacak ayni ve nakdi yardımlar, okula hizmet sağlayan kuruluşlardan elde edilen yardımlar, okul tesislerinin geçici süre kiralanması vb. okula kaynak sağlama yollarındandır (Gümüşeli, 2014: 100).

Mali sıkıntılarının olduğu bahanesiyle eğitim sisteminde geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde velilerden “eğitime katkı payı” adı verilen bazı paralar toplanmıştır. Söz konusu bu para toplama uygulamasındaki fikirler kesin olarak ortaya konmamıştır. Bazı bireyler açısından mali problemler sebebiyle zorluk çeken okulların faaliyetlerini sürdürebilmeleri açısından başvurulan bir yöntem, bazı kişiler açısından da eğitimin özelleştirilmesi fikrinin kabul görmesi ve özel eğitime geçiş yapabilmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Erdoğan, 2011: 54).

Okullara merkezi hükümet tarafından ayrılan ödenekler genel olarak idari ve eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülebilmesi açısından yeterli olmamaktadır. Bu sebeple okullar çoğunlukla her yıl okul aile birliklerince yapılan çalışmalar kapsamında toplanan bağışlar ve temin edilen diğer olanaklar çerçevesinde gereksinimlerini gidermeye çalışmaktadırlar (Şişman ve Taşdemir, 2008: 259).

2.5.4. Toplumsal Değişmeden Kaynaklı Sorunlar

Toplumsal değişme, toplumu meydana getiren ilişkiler ile söz konusu bu ilişkileri tespit eden toplumsal yapılarda ortaya çıkan değişmeyi ifade etmektedir. Toplumsal değişiklikler eğitimi etkilemekle beraber toplumda değişiklikler de meydana getirmektedir. Toplumsal değişimlere adapte olabilen eğitim kurumları toplumsal görevlerini yerine getirebilecektir. Bunun sağlanmadığı hallerde ise değişime ve topluma adapte olabilme mümkün olmayacaktır. Bunun neticesinde toplumsal değişimin sağlanması mümkün olmayacaktır (Sönmez, 2006: 108).

Öğrenciler okul, aile, ülke, şehir gibi mekanların ve ortamların dini, sosyal ve iktisadi yapıların kapsamında kültürel öğelerin etkilerine maruz kalarak büyümektedirler. Kültürel çevre öğrencilerin fikirlerini, düşüncelerini ve hayat görüşlerini doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple bazı kültürel etmenler sorgulanmadan doğru olarak kabul edilmektedir. Farklı kültürlerin birlikte olduğu durumlarda veya değişen şartlara rağmen ağır bir kültürel baskının olduğu hallerde bazı problemlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır (Karabekiroğlu, 2009: 184).

Okul adlı kurumların öğrencilerin eğitiminde var olmaya başlamasından günümüze kadar geçen süreç içerisinde öğrenci, öğretmen, eğitim-öğretim açısından bazı değişiklikler olmasına rağmen hala büyük bir ilerleme kaydedilmiş değildir. Geçmişte benimsenen öğeler eğitim sisteminde kendini hala sürdürmektedir. Geçmişteki eğitim alışkanlıkları ve yöntemlerinin günümüzde ortaya çıkan değişikliklere rağmen hala sürdürülmesi pek mantıklı değildir (Erdoğan, 2011: 211).

Geçmişte eğitimin kapsamını ve hedefini “dış çevre”, “toplum” ve “yetişkinler” gibi kavramlar belirlemekle günümüzde bu öğeleri “çocuk” belirlemeye başlamıştır. Ancak teknolojideki akıl almaz değişim her alanda olduğu gibi eğitim öğretim alanındaki işleyişi ve dolayısıyla ilişkileri değiştirebilir. Büyük oranda bilgi, beceri ve değer kazandırma amacıyla şekillenen eğitim ve öğretim ortamında en temel ilişki öğretmen ve öğrenci arasındaydı ve okulda gerçekleşmekteydi. Şimdi ise bilişim alanındaki gelişmelerin sonucu olarak bilgi, beceri ve değer öğrenci öğretmen ilişkisinin ve okul ortamının dışında kazanılabilmektedir. Bunun sonucu olarak da öğrenci öğretmen ilişkilerinin hızla değişmesi ve eğitim öğretim adına yeni ortamların doğması ve yaygınlaşması beklenir (Erdoğan, 2011: 212).

Hızlı bir toplumsal değişim, öğrencilerin davranışlarını yönlendirecek kurallar takımı ve onlardan neler beklendiği konusunda tutarsızlıklar ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda öğretmenlerle öğrenciler arasında bir kuşaklar farklılığından çok, kuşaklar benzeşmezliğinden söz etmek daha doğru olur. Bu küresel dünyada egemen kültürler diğer kültürleri büyük bir hızla etkisi altına alırken, öğrenciler de bu etkilerin izlerini okula taşımaktadır (Karip, 2009: 234).

Çocukluk zamanımız ile günümüzdeki okul yönetimi ve veli arasındaki iletişimin, büyük bir değişim geçirdiği gözlemlenmektedir. Bu araştırmadaki sorulardan biri de bu değişimin neden ve nasıl gerçekleştiğidir. “Öğretmen Olmak” isimli bir kitapta geçmişte bir öğretmenin görev yaptığı okulla ve bu okulun bulunduğu mahalleyle bir bütün haline geldikleri ifade edilmiştir. Ancak günümüze gelindiğinde çoğu öğretmenin zamanının büyük bölümünü yolda geçirdiğini söylemesi mümkündür. Bununla birlikte öğretmenlerin büyük bölümü yine yalnızca okulda öğretmenlik yapmayı tercih etmektedir. Bu unsurlar ise günümüzün en mühim eğitim problemlerinden biri olduğu ifade edilmektedir (Erdoğan ve Cüceloğlu, 2014: 54).

Okul, firma, işletme, fabrika, sosyal alan gibi pek çok unsurla birlikte anılabilmektedir. Yönetim açısından değerlendirilen değişik görüşlere göre okulla ilgili imajlar ile okulun kavramlaştırılması farklılaşabilmektedir. Günümüzün şartlarında ise bir eğitim kurumu olan okullar giderek birer işletme olarak görülmeye başlanmıştır. Ancak mevcut tartışmalar içerisinde yer alan eğitim bir ahlaki edim özelliğindedir. Bu sebeple okul yöneticileri ve öğretmenler ahlaki liderler olarak karşımıza çıkmaktadır (Şişman ve Taşdemir, 2008: 197).

Küreselleşmenin hız kazanmış olması kuşaklar arası farklılıkların oldukça artmasına neden olmuştur. Söz konusu farklılık özellikle gelişmekte olan ülkelerde kendisini göstermiştir. Ortaya çıkan farklılıklar boş vakitlerin değerlendirilmesinde, büyüklerle olan ilişkilerde, giyim biçiminde, hayata bakış açısında kendini göstermeye başlamıştır. İktisadi açıdan dominant olan toplumların etkisinde kalan çocuklar, eski muhafazakar bireylerle çatışma yaşayabilmektedir (Karabekiroğlu, 2009: 188).

Son 20-25 yıl içinde öğrenciler kendilerini, soyutlanmış bir yerel dünyadan küresel bir dünyaya geçişin ortasında bulmuştur. Bu küresel dünyada egemen kültürler diğer kültürleri büyük bir hızla etkisi altına alırken, öğrenciler de bu etkilerin izlerini okula taşımaktadır. Öğrencilerde, yetişkinlerin hiç de alışık olmadıkları, yadırgadıkları davranışlar izlenmektedir. Okul ortamında yetişkinler, bu davranışları algılamakta güçlük çekmektedir. Toplumsal problemlerden kaynaklanan davranışlar için çocukların sorumlu tutulmaları ya da cezalandırılmaları hiçbir zaman problemin çözümü olmayacaktır (Karip, 2009: 4).

2.5.4.1. Bilgi Patlaması ve Otoriteye Saygının Yok Olması

Teknolojinin gelişimine paralel olarak, bilişim teknolojisi de çoğu yetişkinin izlemekte bile güçlük çektiği bir hızla gelişmektedir. Basılı iletişim materyallerinin yanında, elektronik iletişim araçlarıyla dünya giderek küçülmekte, bilgi hızla yayılmakta ve hatta bilginin yönetimi bir akademik çalışma alanı olarak olgunlaşmaktadır (Brown ve Duguid, 2001; Akt. Karip, 2009: 5). Öğrenciler bilişim teknolojisi aracılığıyla yetişkinlerin çevreyi, ülkeyi ve kendi dünyalarını yönetmede ne kadar yetersiz kaldıklarını görmekteyiz. Geçmişin bilgili ve bilge öğretmenine olan saygı giderek azalmaktadır (Karip, 2009: 6).

Birey, okulöncesi, ilköğretim veya ortaöğretim, hangi çağda olursa olsun bilgiyi okul dışında yaşadığı etkileşimlerle de kazanmaktadır. Öyle ki, okuma yazmayı bile internette dolaşırken öğrenen çocuklara rastlanmaktadır. Artık bir kişinin yaşı ne olursa olsun beklenmedik bir bilgiye sahip olması henüz devam ettiği okulla ilişkilendirilmemektedir. Çünkü okulun dışında bilgi sağlayan çok zengin bir çevre ve ortam bulunmaktadır. Bu gelişmeler “okul”un muhakkak bir dönüşüm geçirmesini zorunlu kılmaktadır (Erdoğan, 2011: 144).

2.5.4.2. Şiddetin Medyatikleşmesi

Okullarda artan disiplin problemlerinin, şiddetin televizyon programlarında; filmlerde, haber programlarında işleniş biçimi ve çoğu programlarda, toplumsal yaşamda şiddetin bir kahramanlık gibi işlenmesi, öğrenci davranışlarını ciddi boyutlarda etkilemektedir (Seman, 2000; Akt. Karip, 2009: 7). Televizyon programlarında, çeşitli bilgisayar veya video oyunlarında görülen şiddetin, öğrencilerin şiddet içeren davranışlar göstermelerinde kesin bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir (Karip, 2009: 7).

2.5.4.3. Aile Yapısının Değişmesi

Kırsal kesimden kentlere, özellikle de büyük kentlere göçle birlikte, ailelerin yapısı da değişmiştir. Çalışan nüfusun kompozisyonu değişerek, kadın nüfusun işgücüne katılım oranı artmaktadır. Okulun ikincil işlevlerinden biri olan “çocuk bakıcılığı” açısından okul yetersiz kalmıştır. Aile ortamının çocuğun ihtiyaçlarını

karşulamakta yetersiz kalması ve buna bağlı davranış problemlerinin oluşması, okul ortamında da öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir (Karip, 2009: 8).

2.5.4.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Yetersizlikler

Disiplin problemleriyle nasıl baş edileceği konusunda öğretmenlerin bilgisinin belirli geleneksel yaklaşımlarla sınırlı olduğu görülmektedir (Eggen ve Kauchak, 1994; Akt. Karip, 2009: 8). Yeni ve eski problemlerle nasıl baş edileceğiyle ilgili olarak öğretmenlerin kendilerini durmaksızın geliştirmeleri, disiplin politikasının önemli bir parçası olmak durumundadır (Karip, 2009: 8).

2.5.5. Eğitim Sistemi ve Teknolojideki Değişimden Kaynaklı Sorunlar

Geçtiğimiz iki yıllık süre içerisinde eğitim sisteminde pek çok reform çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar sayesinde binlerce öğretmen farklı eğitim sistemleriyle karşılaşmıştır. Öğrenci merkezli eğitim, çoklu zeka kuramı, oluşturmacılık gibi farklı görüşler üzerinde durulmaya başlanmıştır. Bu nedenle son yıllarda eğitim-öğretimde yapısal açıdan büyük değişiklikler uygulanmaya başlanmıştır (Erdoğan, 2011: 127).

Aklımıza gelen her şeyi eski-yeni ikilemi yaratarak sunmak da ayrı bir yanıştır. Kaldı ki bahsi geçen konulara (sorun çözme, öğrenci merkezli eğitim, bağlantılı öğretim vs.) bakılırsa yeni bir şey yoktur. Buna rağmen eski-yeni ayrımı yapmak öğrencilerin, öğretmenlerin, ailelerin kafalarını karıştırmaktan başka bir sonuç getirmez (Erdoğan, 2011: 135). Yeni geliştirilen ya da yenilenen eğitim programının uygulamaya konulmasında en sık rastlanan durumlardan birisi çoğunlukla öğretmenlerin ve bazen de okul müdürleri ve öğrencilerin yeniliklere direnç göstermesidir (Gümüşeli, 2014: 101).

Toplumun eğitim konusundaki ihtiyaçları sadece belirli kişi ve kurumlar tarafından belirlenmeye çalışılıyor. Ancak, toplumun ve bireylerin ihtiyaçları belirli kişi ve kurumlar tarafından belirlenemeyecek kadar çeşitlenmekte ve değişmektedir. Çeşitlenen ve değişen ihtiyaçlar belirli bir merkezden karşılanmaya çalışıldığı zaman okulda kazanılan donanım iş hayatında işlevsel olmamaktadır. Değişik kademelerde ve türde öğrenim görmüş çok sayıda yetiştirilmiş kişi olmasına rağmen belirli

alanlardaki yetişmiş insan gücü ihtiyacının karşılanamaması gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (Erdoğan, 2011: 122).

Ancak, teknolojideki akıl almaz değişim her alanda olduğu gibi eğitim öğretim alanındaki işleyişi ve dolayısıyla ilişkileri değiştirebilir. Büyük oranda bilgi, beceri ve değer kazandırma amacıyla şekillenen eğitim ve öğretim ortamında en temel ilişki öğretmen ve öğrenci arasındaydı ve okulda gerçekleşmekteydi. Şimdi ise bilişim alanındaki gelişmelerin sonucu olarak bilgi, beceri ve değer öğrenci öğretmen ilişkisinin ve okul ortamının dışında kazanılabilmektedir. Bunun sonucu olarak da öğrenci öğretmen ilişkilerinin hızla değişmesi ve eğitim öğretim adına yeni ortamların doğması ve yaygınlaşması beklenir (Erdoğan, 2011: 153).

Geçtiğimiz son birkaç yıl içerisinde toplumla veliyi bir müşteri olarak değerlendiren ve ona göre hizmet sunmayı amaçlayan bir görüş ortaya çıkmıştır. Bu görüş kapsamında velilerin de kendilerini müşteri olarak görmesi durumunda okulun veli tarafından hizmet sağlayıcı olarak algılanması normal bir sonuç olmaktadır. Fakat yapısal açıdan eğitim, hataların ve kusurların paylaşılması gerektiği bir konudur. Bu sebepten ülkemizde de veli dostu okul, toplum okulu ve çocuk dostu okul gibi görüşler ortaya çıkmaya başlamıştır (Şişman ve Yücel, 2007; Akt. Şişman ve Taşdemir, 2008: 287).

Öğretmen eğitimde her zaman vazgeçilmezdir. Dolayısıyla teknolojik değişimler öğretmen davranışlarında da değişiklik göstermektedir. En iyi öğrenme aracı bile, iyi bir öğretmen etkisini gösteremez. O halde öğretmen kendisinin rolünü ve önemini bilmeli, teknolojiyi yakalayarak “en iyi şekilde öğrencilere nasıl sunabilirim ve onlara nasıl yol gösterebilirim” sorularını sorarak hazırlık yapmalı ve kendini yetiştirmelidir. Teknolojide çok ileri olan Amerika’da bile, pek çok öğretmen yıllardır teknolojinin bazı şekillerini almakta, ancak hala öğretimde kullanmada sıkıntı yaşamaktadır. Öğretmenlerin öğretilerde yaşadıkları en büyük kriz, çocukların çağımız dünyasındaki ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadan yoksun olmalarıdır. Bu konuda Amerika’da NETS (National Education Technology Standarts) ve değişik ülkelerde öğretici ve destekleyici çalışmalar yapılmaktadır (Sönmez, 2006: 197).

2.6. Eğitimde Etik

Etik, doğru ve yanlış davranış teorik alt yapısını oluştururken, ahlak ise bu kavramların uygulama alt yapısını oluşturmaktadır. Bu açıdan davranışta ahlaki davranıştan, ilkelerde ise etik ilkelerden bahsetmek yerinde olacaktır. Bu bakımdan etik değerle ilgili, ahlak ise değerlerin gerçek hayatta uygulamaya konulmasıyla ilgilidir (Billington, 1997; Akt. Sönmez, 2006: 279).

Etik, bireylerin kurmuş olduğu toplumsal ve kişisel ilişkilerin temelini meydana getiren normları, değerleri, iyi veya kötü ya da doğru veya yanlış gibi öğeleri inceleyen felsefi bir disiplindir (İnal, 1996: 43; Akt. 2006: 14).

Eğitimde etik denildiğinde öncelikli olarak eğitimin değerleri, amaçları gibi konuların ele alınması gerekmektedir. Bu kapsamda Amerikan Ulusal Eğitim Derneği (National Education Association)'nin 1975 senesinde ortaya koymuş olduğu “Eğitim Profesyonellerinin Etik Kodları” adlı çalışmayı ve bu çalışmada yer alan kodları incelemek yerinde olacaktır. Bu kodlar şu şekildedir (Strike ve Soltis, 1998: ix-xi; Akt. Aydın, 2006: 52):

İlke 1: Öğrenciye Bağlılık

Öğretmenler, öğrencilerinin tamamının etkili ve saygıdeğer bir toplum üyesi olabilmeleri açısından büyük çaba gösterirler. Söz konusu sorumluluğu yerine getirebilmek için öğretmenler:

- Öğrencilere güvenlik, öğrenim ve sağlık gibi konularda zararı dokunacak öğelerden öğrencileri koruyacaklardır.
- Öğrencileri bilerek küçük düşürecek veya mahcup edecek tutum ve davranışlarda bulunmazlar.
- Öğrencilere din, ırk, mezhep, milliyet gibi konularda ayrımcılık yapmamakla beraber, bu sebeplerle;
  - a) Herhangi bir öğrencinin bir etkinliğe girmesini engelleyemezler,
  - b) Herhangi bir öğrencinin yararına mani olamazlar,
  - c) Herhangi bir öğrenciye çıkar sağlayamazlar.
- Öğrencilere ait kişisel ve özel bilgileri profesyonel hizmetler kapsamında veya kanuni gereklilikler olmadıkça açıklayamazlar.

İlke 2: Mesleğe Bağlılık

Eğitimcilik kavramı yapısal açıdan profesyonel davranışla birlikte toplumun güvenliğini ve sorumluluğunu gerektiren bir meslektir. Eğitimcilerin mesleki karar alabilmelerinde ve bu kararları uygulayabilmelerinde, mesleki şartların bireyleri cezbedecek koşullara kavuşması ve mesleki standartların yükseltilmesi son derece önemli olacaktır. Eğitimciler mesleğe bağlılık ilkesi kapsamında şu öğeleri yerine getirmek durumundadırlar:

- Eğitim düzeyi, kişiliği ile diğer konular açısından niteliği olmayan ve saygı duyulmayan bireylerin mesleğe girmesine yardımcı olamazlar.
- Mesleki veya kanuni zorunluluklar dışında, diğer eğitimcilerle ilgili olarak görevleri sırasında ulaştıkları gizli belgeleri ifade edemezler.
- Meslektaşlarıyla ilgili kötü niyetli açıklamalarda bulunamazlar.
- Mesleki faaliyetler nedeniyle bir öğrenciyle ilgili edindikleri saklı bilgileri mesleki ve kanuni zorunluluklar dışında açıklayamazlar.

2.6.1. Okul Yönetimindeki Etik Değerler

Eğitim sistemi içerisinde eğitim yöneticilerinin oldukça önemli bir yeri vardır. Eğitim yöneticilerinin benimsedikleri liderlik stili ile günlük işleyiş içerisinde karşılaştıkları olaylara yönelik sergiledikleri davranışlarda etik değerlerin etkisi görülmektedir. Etik ilkeler, yöneticilerin etkileyici ancak doğru olmayan tutumlardan kaçınmalarını ve tartışılır konu ve kararlardan sakınmalarını sağlamaktadır. Etik ilkeler aynı zamanda öğretmenlerin ve diğer eğitim çalışanlarının etik değerleri benimsemesini ve faaliyetlerde dürüstlüğü ön planda tutulmasını sağlamaktadır (Drake ve Roe, 1994: 38; Akt. Aydın, 2006: 86).

Dünyadaki her okul yönetiminin benimseyeceği gibi Türkiye'deki okul yönetimlerinin etik değerleri benimsemesini düşünmek yanlış olmayacaktır. Her ülkenin sahip olduğu toplumsal ve kültürel değerler doğal olarak etik değerlere etki edecektir (Aydın, 2006: 94).

Okullarla ilgili olarak tartışılan konulardan bir diğeri de dergi ve kitap satışlarıdır. Bu konuyla ilgili olarak İstanbul'da bazı okullarda okul malzemelerinin ve okul kitaplarının okullarda satıldığı konusunda iddialar bulunmaktadır. Bununla

birlikte okul kooperatifleri üzerinden öğrencilere kitap satıldığı ve kitapların KDV alınmadan satıldığı iddia edilmektedir (Cumhuriyet Gazetesi, 19 Eylül 1996, 20; Akt. Aydın, 2006: 95).

Okulda şiddet ve dayak konusu da etik dışı bir davranış olarak rastlanılan konulardan biridir. Bununla ilgili olarak İstanbul'da bir lisede derste hıçkırın öğretmenin, bu duruma gülen öğrenciyi kendisiyle dalga geçtiği düşüncesiyle yumruklayarak burnunu kırması örnek olarak gösterilebilecektir (Milliyet Gazetesi, 9 Ocak 1996, 3; Akt. Aydın, 2006: 95).

Türk eğitim sisteminde uyulması gereken etik ilkeler belirlenmemiştir. Medyada her geçen gün artan bir şekilde yer bulan “öğrenciye dayak”, “merkezi giriş sınavında sıfır puan alan 40.000 öğrenci”, “Müdür öğretmeni dövdü” gibi haberlerle etik ilkelerin eksikliği daha fazla hissedilmektedir. Öğretmenlerin meslek örgütleri, öncelikle etik ilkelerin belirlenmesi, benimsetilmesi ve izlenmesi sorumluluğunu bir an önce yerine getirmelidir (Sönmez, 2006: 280).

2.6.2. Velilerin Etik Hak ve Sorumlulukları

Okulda yürütülen eğitim faaliyetlerinin başarılı olması açısından veli katılımı son derece önemlidir. Çocukların akademik başarılarının yükselmesinde okul ve veli arasında kurulan ilişkilerin son derece önemli olduğunu ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Bu açıdan ailelerin okuldaki yönetim ve eğitim hizmetlerine dahil olması sahip oldukları en temel hak ve sorumluluklarıdır (Aydın, 2006: 165).

2.6.2.1. Veli Sorumlulukları

Veli sorumluluğu, çocuğun okula resmi olarak kayıt süreci ile başlar. Bu aşamadan sonra veli, öğrenci kimliği kazanan çocuğunun eğitiminde gerekli sorumlulukları yerine getirmek durumundadır. Veliler bir yandan çocukların eğitimlerinin etkili bir şekilde sağlanabilmesi için kendilerine düşen görevi yapma sorumluluğunu üstlenirler. Bununla birlikte bir veli olarak görevlerini yapmayan kişiler devletlerine açıklama yapmak durumunda kalırlar. Bununla ilgili olarak zorunlu eğitim döneminde olan çocuğunu okula göndermemiş ailelere devlet tarafından bazı yaptırımlar uygulanması örnek olarak gösterilebilecektir (Aydın, 2006: 167).

Amerika Birleşik Devletleri'nde bazı okullar velilerden ne gibi sorumluluklar üstlenmelerini beklediklerini açıkça tanımlamışlardır. Richmond, Wellesley ile North Allegheny Okul Bölgesinde bulunan okullar velilerin öğrencilere yönelik yapmaları gereken sorumlulukları şu şekilde ifade etmiştir (Aydın, 2006: 173):

- Çocuğun fiziksel gereksinimlerine ilişkin sorumluluklar
- Çocuğun duygusal gereksinimlerine ilişkin sorumluluklar
- Çocuğun eğitimsel gereksinimlerine ilişkin sorumluluklar
- Çocuğun eğlence gereksinimine ilişkin sorumluluklar
- Yetiştirme ve disipline ilişkin sorumluluklar

2.6.2.2. Veli Hakları

Çocuklarını eğitim görmek üzere okullara gönderen velilerin bu süreç içinde sorumlulukları olduğu gibi, bazı temel hakları da vardır. Ülkemizde veli haklarının, yasal bir belgede henüz açıkça tanımlanmamış olması velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi gereğini daha bir güçlendirmektedir. 1974 yılında Amerika'da yürürlüğe sokulan "Ailelerin Eğitimsel Hakları ve Gizlilik" yasası kapsamında velilerin sahip oldukları bazı haklardan bahsedilmiştir. Ayrıca Texas ve California eyaletlerinin eğitimle ilgili yasal belgeleri incelendiğinde, velilerin çocuklarının eğitimi ile ilgili olarak okulda sahip oldukları haklar şöyle tanımlanmıştır (Aydın, 2006: 178):

- Sınıfların gözlemlenebilmesi,
- Öğretmen ve okul müdürüyle görüşebilme,
- Okuldaki gönüllü çalışmalara dahil olabilme,
- Öğrencinin devam durumunu öğrenebilme,
- Öğrencinin sınav sonucuyla ilgili bilgilendirmesi,
- Okul tercihinde bulunabilme,
- Yapı ve şartlar bakımından güvenli okul çevresi,
- Programlarda kullanılan materyaller,
- Öğrencinin okul başarısı,
- Öğrenciyle ilgili tutulan kayıtlar,
- Standartlar,
- Okul kuralları,

- Ruhsal testler,
- Komite ile konseyler,
- Politika geliştirilmesi,
- Aydınlatılma hakkı,
- Özel eğitimle ilgili bilgilendirilme,
- Öğretim konusunda muafiyet,
- Şikayet edebilme,
- Gizliliğin korunmasını talep edebilme.

2.6.3. Öğrencilerin Etik Hak ve Sorumlulukları

Eğitim sistemi kapsamındaki etik tartışmalarının temelinde öğrenci haklarının bulunması son derece doğaldır. Eğitim öğrenciler var olduğu için vardır. Bu açıdan bir gencin veya öğrencinin okulun bir parçası olmasıyla birlikte bazı hakları olmaktadır. Söz konusu bu haklar başta insan haklarından, sonra ise çocuk ile öğrenci haklarından kendini kazanmaktadır (Aydın, 2006: 150).

2.6.3.1. Öğrenci Hakları

Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde okullarda öğrencilerin sahip oldukları haklar pek çok biçimde açıklanmış ve tanımlanmıştır. Ülkemizde her ne kadar yasal metinler, genel çerçeveler içerisinde bir öğrencinin haklarını güvence altına alıyor ise de bu hakların son derece belirsiz olduğu açıktır

Montgomery Bölgesi Kamu Okullarında öğrenci haklarıyla ilgili konu başlıkları aşağıdaki gibi tanımlanmıştır (Montgomery County Public Schools) (Aydın, 2006: 151):

- Kamu okullarında parasız eğitim hakkı,
- Öğrencilerin katılma hakkı,
- Gizliliğin korunması hakkı,
- Devam edebilme hakkı,
- Görüş ve düşüncüyü açıklayabilme hakkı,
- Toplantı yapabilme hakkı,
- Öğrenci kulüpleri, takımlara katılabilme hakkı,
- Okul tarafından desteklenen kurumlara katılma hakkı,

- Ayrımcılıktan korunabilme hakkı,
- Giyim ve kuşam hakkı,
- Cinsel tacizden korunma hakkı,
- Öğrenci kayıtları,
- El koyma ve arama yapabilme,
- Disiplin.

2.6.3.2. Öğrenci Sorumlulukları

Öğrenciler bazı haklara sahip oldukları gibi bazı sorumluluklara da sahiptir. Söz konusu bu sorumlulukları kavrayıp benimseyebilen öğrencinin iyi bir vatandaş olması mümkün olacaktır.

Sade bir şekilde değerlendirildiğinde okullardaki öğrencilerin sahip oldukları temel hak ve sorumluluklar şu şekilde ifade edilebilecektir (Aydın, 2006: 164):

- Eğitimde imkan ve fırsat eşitliği,
- Öğrenme özgürlüğü,
- Ayrımcılıktan korunabilme hakkı,
- Tacizden korunabilme hakkı,
- Kabul edilen politika ve standartlar temelinde adil biçimde değerlendirilebilme hakkı,
- Yasal sınırlar çerçevesinde düşünceleri ve fikri açıklayabilme hakkı,
- Okul kurallarıyla ilgili bilgi edinebilme hakkı,
- Öğrencinin kendisiyle ilgili gizli belgelerin açıklanmasından korunabilme hakkı,
- Öğrenci kurumlarına, derneklerine katılabilme hakkı,
- Okulda yapılan akademik çalışmalara, beceri ve seviye ölçüm testlerine katılabilme hakkı,
- Güvenilir ve sağlıklı bir çevrede öğrenim görme hakkı,
- Akademik standartlarla ilgili bilgi alabilme hakkı,
- Başkalarını ayrımcılıktan ve tacizde koruma ve topluma hizmet etme sorumluluğu.

2.7. Okul ve Aile Sorunlarıyla İlgili Çalışmalar

2.7.1. Yurt İçi Çalışmalar

Kazak (1998) “Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları” adlı araştırmasında Sakarya ilinde bulunan 10 ilköğretim okulunda görev almakta olan 32 okul yöneticisi, 101 öğretmen ve 306 öğrenci velisi üzerinden anket çalışması yürütülmüştür. Araştırma sonucunda okul ve aile arasında önemli problemlerin olmadığı belirtilmiştir. Bununla beraber okul ve aile arasında yaşanan sorunların en önemlisi iletişimsizlik olarak belirlenmiştir.

Ataklı (1999) “Toplumsal kalkınma açısından ilköğretimde çocuğu olan ailelerin eğitim gereksinimleri” adlı çalışmasında Ankara ilindeki resmi ilköğretim okullarında çocukları olan veliler üzerinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Rastlantısal olarak 450 veli örnekleme oluşturulmuş, bu velilerin 400’ü anketi cevaplamıştır. Çalışmanın sonucunda ailelerin kendilerini yeterli bulmadıkları, öğretmenlerle yeterli düzeyde görüşmeye gitmedikleri, veli toplantılarına katılmadıkları, eskiden kendi okul hayatlarından memnun olmadıkları, çocuklarına destek olmak için pek çok konuyla ilgili olarak eğitim almak istekleri ile eğitimlerin öğretmenlerce belli gün ve saatlerde verilmesini istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Kenanoğlu (2004) araştırmasında Kayseri ilinde bulunan Meslek ve Teknik Liseleri ile Genel Liselerde görev yapan öğretmenlere ve bu liselerde okuyan öğrencilerin velilerine anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda düşük sosyo-ekonomik duruma sahip olan velilerle daha sıklıkla sorun yaşandığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada veli toplantısına gelmeyen velilerin daha sık öğretmenlerle sorun yaşadıkları belirtilmiştir.

Çelik (2005) araştırmasında okul ve aile arasında yaşanan sorunlar; yönetici, öğretmen ve aile görüşlerinde incelenmiştir. Araştırmaya Kadıköy, Ümraniye ve Maltepe ilçelerindeki Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı resmi ilköğretim kurumlarında görev yapan toplam 195 öğretmen, 25 yönetici ve 595 anne-baba katılmıştır. Araştırmada okul ve aile arasında yaşanan sorunlar arasında velilerin çocukların yalnızca ders başarısıyla ilgilendikleri ve çocukların olumsuz davranışlarını kabul etmedikleri belirlenmiştir.

Şahin (2009) araştırmasında mesleki ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin velilerle ilgili karşılaştıkları sorunları tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmada 2008-2009 öğretim yılı kapsamında İstanbul İli Avrupa yakasında faaliyet gösteren Endüstri Meslek, Kız Meslek ve Ticaret Meslek Liselerinde görev yapmakta olan 300 okul yöneticisi üzerinden anket çalışması değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda okul ve aile arasında yaşanan en önemli sorunların iletişimsizlikten ve işbirliği eksikliğinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Aydın ve Özgan (2010) çalışmalarında ailelerle okul arasındaki iletişim konusunu incelemiştir. Bu konuyu okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri doğrultusunda ele almışlardır. Örneklemi ise Şanlıurfa ili Halfeti ilçesinde görev yapmakta olan 20 yönetici ile 120 öğretmen oluşturur. Çalışma neticesinde öğretmen ve yöneticilerin aileler ve okul işbirliğiyle ilgili olarak negatif düşüncelere sahip oldukları bilgisine ulaşılmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin aileler ve okul arasındaki işbirliğiyle ilgili olarak branş, cinsiyet, yaş, sınıf, kıdem, sınıf mevcudu faktörleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Veliler, yöneticiler ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler çerçevesinde problemlerin ortadan kaldırılmasıyla ilgili olarak ortak görüşlerin olduğu fakat bunların uygulamaya konulması açısından her iki kesimin de yönlendirme beklediği bu sebepten problemlerin sürdüğü tespit edilmiştir.

Porsuk (2010) çalışmasında, Denizli İlköğretim Okulları kapsamında görev yapan okul yöneticilerinin aile ve okul ilişkileri açısından yüzleştikleri problemleri ve okul yöneticilerinin demografik nitelikleri açısından farklılıkları tespit etmeyi, ulaşılan bulguları göz önünde bulundurup çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Örneklem olarak 2009-2010 eğitim öğretim döneminde Denizli İl merkezinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 123 okul yöneticisi seçilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde yöneticiler aileler ve okul ilişkileri kapsamında yaşanan problemlere yönelik algılarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte söz konusu problemlerin yöneticilerin işlerine yönelik algılarının okulun konum olarak bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumunu ortaya koyan değişkenler arasında anlamlı bir fark ortaya konulmuştur. Okul ve aile ilişkilerinde ortaya çıkan problemlerle ilgili olarak okul yöneticilerinin algılarında; genel olarak problemlerin veliler sebebiyle ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır.

2.7.2. Yurt Dışı Çalışmalar

Brown (2016) tarafından orduya bağlı ortaokullarda ailelerin okulla olan ilişkileri araştırılmıştır. Araştırmanın amacı okul ve aile ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde kurulmasının öğrencilerin başarısını ne yönde etkilediğinin tespit edilmesidir. Araştırmada nitel veri analiz tekniği kullanılmıştır. Okul yöneticileri ve ailelerle yapılan görüşmeler dikkate alınmış ve elde edilen bilgiler yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre velilerle yöneticiler arasında planlı bir ilişkinin olduğunu ifade etmek mümkün değildir. Bununla birlikte okullarda veli ve öğretmenlerin görüşebilmeleri için makul şartlar temin edilememektedir. Aileler ve okul arasında sağlıklı bir iletişim yoktur. Araştırmada genel olarak velilerin, çocukların duygusal ve sosyal durumlarından daha çok akademik başarılarıyla ilgilendikleri, velilerin çocuklarının negatif yönlerinin olduğunu kabullenmek istemedikleri, velilerin sadece çocuklarıyla ilgili problem olduğunda görüşmek isteğinde oldukları, velilerin eğitim seviyeleri düştükçe okulla olan irtibatlarını azalttıkları, velilerin maddi mevzularda sorun çıkardıkları, velilerin çocuk eğitimiyle ilgili bilgisiz oldukları ile velilerin okul-aile birliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları gibi problemler üzerinde durulmuştur. Ayrıca sağlıklı ve işlevsel okul-aile toplantıları yapılamamasının okul ve aile arasında yaşanan problemlerin çözüme kavuşturulmamasında önemli bir etken olarak tespit edilmiştir.

Molden (2016) çalışmasında okul ve ailelerin iletişimini inceleyerek bu iletişimin nasıl olması gerektiği ve karşılaşılan problemler incelenmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında anket formu okul yöneticilerine, öğretmenlere ve ailelere uygulanmıştır. Araştırmaya 205 okul yöneticisi ve öğretmen ile 166 veli katılmıştır. Araştırmada öncelikle pilot çalışma yapılmış ve soruların güvenilirlikleri test edilmiştir. Pilot çalışması sonrasında kesinleşen anket soruları ile asıl uygulama gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Veri çözümlemesinde nonparametrik testlerden olan Mann Whithney U testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin aile ile okul etkileşiminde karşılaştıkları başlıca sorunlar şu şekilde tespit edilmiştir: Velilerin çocuklarına karşı aşırı otoriter davranmaları ve bu durumun çocukların okula olan ilgisini azaltması, velilerin çocukların ödevleriyle ilgilenmemeleri, velilerin çocukların ders materyallerini zamanında almamaları,

velilerin öğretmen ve yöneticilere güven duymamaları, velilerin ortak gezilere katılmamaları, velilerin işbirliğine açık olmamaları, velilerle rahat iletişim kurulamaması, velilerin çocuklarına uygun ders çalışma ortamını yaratamaması olarak sıralanmaktadır.

Nyatuka (2015) çalışmasında okul toplum ortaklığı çerçevesinde okul ve aile arasındaki etkileşimi Kenya'daki ilköğretim okullarında araştırmıştır. Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Araştırmada basit tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş 34 okuldan 361 öğretmen ve okul yöneticisine anket formu uygulanmıştır. Veri analizi SPSS paket programında yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda okul aile işbirliği çerçevesinde özellikle aileler ve okul yöneticileri arasında çeşitli problemlerin yaşandığı tespit edilmiştir. Okul yöneticileri ve aileler arasında yaşanan iletişim kopukluklarının aile-okul bütünleşmesinde büyük bir engel olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber okul yöneticilerin ailelere ulaşamaması, ailelerin çocuklarına karşı istenilen tepkileri verememeleri, ailelerin çocukların sosyal ve duygusal davranışlarıyla değil yalnızca ders başarılarıyla ilgilenmeleri, ailelerin okul yöneticilerine güvenmemeleri gibi nedenler okul ve aile bütünleşmesine engel olmaktadır. Aynı zamanda ailelerin ekonomik sorunları ve çalışmaktan başka bir şeye vakit ayıramamaları da okulla olan iletişim kopukluklarının başında gelmiştir.

Cheairs (2015) çalışmasında ebeveyn, öğretmen ve okul yöneticisi arasındaki etkileşimi incelemiştir. İngiltere'de ortaokullarda yaptığı çalışmasını 67 veli, 4 öğretmen ve 3 okul yöneticisi üzerinde yürütmüştür. Araştırmada anket çalışması yapılmış ve anketten elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmada anket formu uygulanmasıyla beraber nicel veri analizi tekniklerinden faydalanılmamıştır. Elde edilen bulgular tanımlayıcı istatistikler üzerinden yürütülmüştür. Araştırma sonucunda okul ve ailenin iç içe olduğu durumlarda öğrenci başarısının olumlu yönde etkilendiği tespit edilmiştir. Bununla beraber aile, öğretmen ve okul yöneticileri arasında yaşanan en önemli sorunun iletişim kopukluğu olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada velilerin okul yöneticileriyle yalnızca çocuklarının bir sorunu olduğunda görüşmek istedikleri belirtilmiştir. Bunun haricinde velilerin çocuklarıyla beraber zaman geçirebilecekleri aktivitelere katılmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca

veliler okul toplantılarına katılmamakta ve çocuklarının sorunlarını okul yöneticilerine bağlamaktadırlar.

Peters (2014) eğitimde ailenin desteğini incelemiştir. Somali’de yapılan araştırmada özellikle göçmen ailelerin okulla yaşadıkları sıkıntılar incelenmiştir. Araştırmada çocuk gelişimi ile ilgili sınırlı bilgi sahibi olan Somalili ailelerin öğretmen ve okul yöneticileriyle olan sorunları ele alınmıştır. Araştırmada 5 veli ile görüşme yapılmıştır. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda ailelerin çocuklarıyla fazla ilgilenemedikleri bu nedenle de gerek öğretmenlerle gerekse de okul yöneticileriyle iletişim sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca en önemli problem dil sorunudur. Ailelerin birçoğu İngilizce bilmediği için öğretmen ve okul yöneticileri ile iletişim kuramamaktadırlar. Ayrıca sosyokültürel yapının farklılığı nedeniyle öğretmen ve okul yöneticileri ile iletişim kurmaktan çekinmektedirler. Veliler çocuklarının ders başarıları ile ilgilenmemektedirler. Okul toplantılarına veya etkinliklerine katılmamaktadırlar. Tüm bu durumlar nedeniyle öğrencilerin ders başarıları olumsuz yönde etkilenmektedir.

Kerr (2014) İngiltere’de yaptığı çalışmasında ilköğretimde aile, öğretmen ve okul yöneticilerinin etkileşimini incelemiştir. Araştırmada ayrıca bu etkileşimin öğrencilerin matematik ders başarıları üzerindeki ilişkisi araştırılmıştır. Araştırma 115 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veriler anketler üzerinden toplanmış ve veri çözümlemesi SPSS 20 paket programında yapılmıştır. Araştırma sonucunda aile, öğretmen ve okul yöneticileri arasında olumlu iletişimin olmasının, öğrencilerin matematik ders başarıları üzerinde olumlu etki yarattığı tespit edilmiştir. Bununla beraber aile, öğretmen ve okul yöneticileri arasında yaşanan çeşitli problemlerin öğrencilerin ders başarılarını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Aile, öğretmen ve okul yöneticileri arasında yaşanan en büyük sıkıntının ise iletişim olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin çocuklarına karşı ilgisiz olması en büyük problem olarak görülmektedir. Bununla beraber bazı okul yöneticilerinin ailelerle iletişim kurmada yaşadıkları sıkıntılarında etkili olduğu görülmektedir.

Naicker (2013) çalışmasında ortaöğretimde aile katılımlı okul algısını araştırmış ve okul yöneticileri ile aileler arasında yaşanan problemleri incelemiştir. Araştırma Güney Afrika Cumhuriyeti’nde bulunan Kwa-Zulu Natal vilayetinde

yapılmıştır. Araştırmada nitel veri analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırma kapsamında okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerle ayrı ayrı görüşmeler yapılmıştır. Görüşme bulguları nitel veri analizi aracılığıyla çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda bazı velilerin çocuklarının okuldaki sorunlarıyla yeteri kadar ilgilenmedikleri tespit edilmiştir. Okul aile iletişimde en önemli sorun iletişim kopukluğu ve velilerin ilgisizliği olarak belirlenmiştir. Velilerin ekonomik problemleri de okul ve veli ilişkisinde etkili olmaktadır. Bazı velilerin çocuklarına karşı olan duyarsızlıkları çocukların başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bununla beraber bazı veliler çocuklarıyla ilgilenmek isteseler dahi çocuk eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları için çocuklarıyla iletişim kuramamaktadırlar. Okul yöneticileri ve veliler arasında yaşanan en önemli sorun iletişimdir. Aynı zamanda velilere istenildiği zaman ulaşılamamakta veya veliler toplantılara katılmamaktadır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Yapılan bu araştırmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştırmaya ve var olan durumu belirlemeye çalışan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda, ele alınan olaylar ve durumlar ayrıntılı bir şekilde araştırılmakta, daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkisi incelenerek, “ne” oldukları betimlenmeye çalışılmaktadır. Tarama (survey) betimsel araştırmalarda kullanılan yaygın yöntemlerin başında gelmektedir. Bu nedenle betimsel araştırmalar genellikle tarama (survey) araştırmaları olarak da bilinmektedir (Büyüköztürk, vd., 2013: 177).

Tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey veya nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Kıncal, 2013: 111). Tarama modeli nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarının birlikte kullanılabilmesine olanak sağlayan bir modeldir. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem, tarama çalışmasıdır. Çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların özelliklerini (yetenekler, tercihler, davranışlar vb) özetler. Tarama modelinde araştırmacıların amacı genellikle araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır (Büyüköztürk, vd., 2013: 177).

Bu araştırmanın amacı İstanbul ili Eyüp ilçesi devlet ortaokullarında okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarla ilgili mevcut durumu betimlemek ve okul aile arasında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırma bu yönüyle betimsel bir çalışmadır.

3.2. Evren

Araştırma farklı okullardaki idareciler üzerinden yapılacaktır. Bu çalışma grubunun evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul Eyüp İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi devlet ortaokullarında görev yapmakta olan müdür ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Eyüp ilçesinde 27 müdür ve 51 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 81 ortaokul yöneticisi bulunmaktadır.

Araştırmada örneklem kullanılmamış, evrenin tamamına anket dağıtılmıştır. 81 ölçek dağıtılmış ancak 3 kişiden geri dönüş alınamamıştır. Araştırmaya toplam 78 yönetici katılmış olup katılımcılara ilişkin betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Evrene Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

	Frekans	%
Yöneticinin Durumu		
Asil	46	59,0
Vekil	32	41,0
Kıdem		
0-9	12	15,4
10-19	37	47,4
20 ve üzeri	29	37,2
Eğitim		
Eğitim yüksek okulu	4	5,1
Eğitim fakültesi	47	60,3
Diğer fakülteler	17	21,8
Yüksek lisans mezunu	10	12,8
Okulun Sosyo-Ekonomik Durumu		
Düşük	16	20,5
Orta	58	74,4
Yüksek	4	5,1
Okuldaki Öğrenci Sayısı		
0-499	13	16,7
500-999	40	51,3
1000-1999	15	19,2
2000 ve üzeri	10	12,8

Bu yöneticilerden 46'sı (%59) asil, 32'si (%41) vekil yöneticidir. Bu yöneticilerin 12'si (%15,4) 0-9 yıl arasında kıdeme sahipken, 37'si (%47,4) 10-19 yıl

ve 29' u (%37,2) 20 ve üzeri kıdeme sahiptir. Yöneticilerin 4'ü (%5,1) eğitim yüksek okulu, 47'si (%60,3) eğitim fakültesi, 17'si (%21,8) diğer fakülteler ve 10'u (%12,8) yüksek lisans mezunudur. Örnekleme yer alan yöneticilerin 16'sı (%20,5) çalıştıkları okulun içinde bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumlarını düşük olarak tanımlarken, 58'i (%74,4) orta ve 4'ü (%5,1) yüksek olarak tanımlamaktadır. Örnekleme yer alan yöneticilerin çalıştıkları okuldaki öğrenci sayıları 13'ünün (%16,7) 0-499 arasında, 40'ının (%51,3) 500-999 arasında, 15'inin (%19,2) 1000-1999 arasında, 10'unun (%12,8) 2000 ve üzeri sayıda değişmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak tarama (ölçek) seçilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını 2017 yılının şubat ve mayıs ayları içerisinde ölçeklerle toplanan veriler oluşturmaktadır. Ölçek verileri Porsuk'un (2010) yüksek lisans tez çalışmasından alınmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Porsuk (2010) araştırmasında yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarına ilişkin algıları ölçeğinin veli boyutu için iç tutarlılık katsayısı 0.918, okul boyutu için 0.885 ve öğretmen boyutu için 0.871 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarına ilişkin görüşleri ölçeğinin veli boyutu için iç tutarlılık katsayısı 0.922, okul boyutu için 0.848 ve öğretmen boyutu için 0.859 olarak hesaplanmıştır. Porsuk (2010) araştırmasında yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin algıları ölçeğinin veli boyutu için tutarlılık katsayısı 0.961, okul boyutu için 0.954 ve öğretmen boyutu için 0.915 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşleri ölçeğinin veli boyutu için tutarlılık katsayısı 0.958, okul boyutu için 0.956 ve öğretmen boyutu için 0.915 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayıları, Porsuk (2010) araştırmasına oldukça yakındır.

Ölçeklerde "Bu sorun sizin okulunuzda hangi sıklıkta yaşanmaktadır" sorularını kapsayan ölçek dördümlü likert tipindedir. ("Hiçbir zaman", "Ara sıra", "Çoğunlukla" ve "Her zaman"). Ölçek 52 sorudan oluşmaktadır. Ölçek için düzey aralığı şu şekildedir: 3,41-4,00 aralığı için "Her zaman", 2,61-3,40 aralığı için "Çoğunlukla", 1,81-2,60 aralığı için "Ara sıra" ve 1-1,80 aralığı için "Hiçbir zaman".

“Bu sorun yönetici olarak sizin işlerinizi etkiler mi?” sorularını kapsayan ölçek üçlü likert tipindedir. (“Çok”, “Az”, ve “Hiç”). Ölçek 52 sorudan oluşmaktadır. Ölçek için düzey aralığı şu şekildedir: 2,34-3,00 aralığı için “Çok”, 1,67-3,33 aralığı için “Az” ve 1-1,66 aralığı için “Hiç”.

3.4. Veri Analizi

Veri analizi kapsamında yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarına ilişkin görüşleri ile ortaokullarda okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansına etkisine ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Bu görüşlerin demografik değişkenlere göre nasıl farklılaştığının incelenmesine geçilmeden önce, dağılımların normal dağılım ile benzerlik gösterip göstermediği araştırılmıştır. Bu kapsamda ölçeğin tüm alt boyutları için çarpıklık ve basıklık değerleri, ayrıca histogram grafikleri incelenmiştir. Bu değerler incelendiğinde çarpıklık basıklık değerlerinin sadece bir boyut dışında (Yöneticilerin ortaokullarda okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansına etkisine yönelik görüşlerinde okul boyutu) +1 ile -1 arasında değiştiği (ek 1), histogram grafiklerinin (ek 2) ise normal dağılım ile benzerlik gösterdiği görülmüştür. Normal dağılımın bir diğer kriteri olan gruplardaki kişi sayılarına demografik değişkenler düzeyinde bakıldığında ise sosyo-ekonomik düzey değişkeni ile mezun olunan okul türü değişkeninde gruplarda oldukça az sayıda kişi yer aldığı için her bir bağımsız değişken düzeyinde normallik koşulu sağlanamadığına karar verilmiştir. Bu nedenle bu iki değişken için yapılan grup karşılaştırmalarında parametrik olmayan testlerden olan Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Diğer değişkenler için dağılımlar normal dağılım gösterdiği için iki grup olan değişkenlerde bağımsız gruplar t testinden, ikiden fazla grup olan değişkenlerde tek yönlü ANOVA’dan yararlanılmıştır. Analizlerde önem düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Analizler SPSS20 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

1.Alt Problem: Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında görüşleri nasıldır?

1.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri veli boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düzy
23.Velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesi	78,00	2,87	0,59	Çoğunlukla
20.Velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesi	78,00	2,68	0,80	
21.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmaması	78,00	2,60	0,61	Ara Sıra
1.Velilerin sınıf etkinliklerine katılmaması	78,00	2,60	0,69	
27.Velilerin, veli toplantılarına katılmaması	78,00	2,59	0,55	
9.Velilerin parasal konularda problem çıkarması	78,00	2,56	0,82	
12.Velilerin eğitim düzeyinin düşük olması	78,00	2,55	0,62	
15.Velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı görmeleri	78,00	2,54	0,92	
16.Velilerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	78,00	2,53	0,77	
11.Ailelerin okulların korunmasına ilgisiz kalması	78,00	2,46	0,77	
22.Velilerin çocuklarının olumsuz davranışlarında okulu suçlaması	78,00	2,45	0,73	
29.Okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin bulunması	78,00	2,41	0,81	
7.Velilerin yöneticilerle öğretmenlerden ilgili şikayetleri olduğunda görüşmek istemesi	78,00	2,40	0,59	
24.Velilerin çocuklarıyla ilgili yapılan önerileri dikkate almaması	78,00	2,33	0,64	
13.Velilerin ailevi problemlerini okula ve öğrenciye yansıtması	78,00	2,31	0,61	
19.Velilerin çocuklarıyla ilgilenmemesi	78,00	2,26	0,61	
18.Velilerin okulda uyulması gereken kurallara özen göstermemesi	78,00	2,26	0,65	
10.Çağrıldığında velilerin okula gelmemesi	78,00	2,19	0,69	
25.Velilerin çocukları ile ilgili sorunları olduğunda okul ile işbirliği yapmaması	78,00	2,18	0,62	
2.Velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı olmaması	78,00	2,14	0,48	
5.Velilerin öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olması	78,00	2,08	0,53	
17.Velilerin okulda verilen eğitimi önemsememesi	78,00	2,03	0,70	
4.Velilerle rahat iletişim kurulamaması	78,00	1,97	0,60	
3.Velilerde öğretmenlere karşı güven eksikliği olması	78,00	1,95	0,60	
26.Velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememesi	78,00	1,92	0,62	
6.Velilerin öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememesi	78,00	1,90	0,68	
8.Velilerin yöneticilere güvenmemesi	78,00	1,76	0,59	Hiçbir zaman

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, en önemli problemlerin velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleri ve velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri olduğu görülmektedir. Veliler çocuklarıyla ilgili olumsuz yönleri kabullenmek istememekte ve sadece çocuklarının sorunları olduğunda okulla görüşmek istemektedirler. Bu durum yöneticiler açısından okul ve aile arasında yaşanan en önemli problemler olarak değerlendirilmektedir.

Yöneticiler, velilerden kaynaklı bazı durumların okul ve aile arasında ara sıra problemlere neden olduğunu belirtmişlerdir. Bunlar arasında velilerin, çocuk eğitimi konusunda bilgili olmamaları, sınıf etkinliklerine katılmamaları, parasal konularda problem çıkarmaları, toplantılara katılmamaları ve toplantıları ekonomik amaçlı görmeleri, eğitim düzeylerinin düşük olması, okul ve aileyi bir bütün olarak görmemeleri, okulların korunmasına ilgisiz kalmaları, olumsuz davranışlarda okulu suçlamaları, öğretmenlerle ilgili şikayetlerde yöneticilerle görüşmek istemeleri, öğretmenlere karşı olumsuz tutum sergilemeleri ve öğretmenlere karşı saygılı olmamaları, güven eksikliklerinin olması, sosyal etkinliklere katılmamaları, iletişim kurmamaları gibi nedenler yer almaktadır. Ayrıca okul ve aile arasında yaşanan problemler arasında okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin olması da belirtilmiştir.

Yöneticilere göre okul ve aile arasında yaşanan problemlerde yöneticiye güven sorunu mevcut değildir. Yöneticiler, velilerin yöneticilere güvendiklerini belirtmişlerdir.

1.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri okul boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3 'te sunulmuştur.

Tablo 3. Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düzyer
28.Okul aile toplantılarının işlevsel olmaması	78,00	1,97	0,82	Ara Sıra
45.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi	78,00	1,86	0,75	
38.Veli görüşmeleri için okulda uygun ortamların bulunmaması	78,00	1,76	0,84	Hiçbir zaman
40.Ailelerin eğitim sürecine dahil edilmemesi	78,00	1,76	0,76	
52.Okulun öğrenci velileri için de bir eğitim merkezi olma görevini yerine getirememesi	78,00	1,65	0,68	
31.Okul yönetiminin velilerle ilişkisinin yeterli olmaması	78,00	1,65	0,64	
32.Okulda okul rehber öğretmeninin olmaması	78,00	1,59	0,90	
34.İhtiyaç duyulduğunda velilerle bireysel görüşme yapılmaması	78,00	1,59	0,83	
51.Öğretmen-öğrenci-aile ve idare arasında sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin sağlanamaması	78,00	1,54	0,55	
47.Veli toplantılarında velilerin beklentileri ve eleştirilerinin önemsenmemesi	78,00	1,51	0,62	
50.Yönetici ve öğretmenlerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	78,00	1,33	0,57	
33.Okulun velilerden para toplamada ısrarcı davranması	78,00	1,32	0,57	
35.Okulun ailelerle yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi	78,00	1,28	0,58	
48.Okulun okul-aile birliklerine önem vermemesi	78,00	1,27	0,48	
49.Okulların kendilerini çevreden soyutlaması	78,00	1,22	0,50	

Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, yöneticilere göre okuldan kaynaklı problemler oldukça sınırlıdır. Verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde tamamı 2'nin altındadır. Bu durum yöneticilere göre okul boyutundan kaynaklı problemlerin oldukça az olduğunu göstermektedir.

Okul aile toplantılarının işlevsel olmaması ve velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi, yöneticilere göre ara sıra okul boyutundan kaynaklı aile ve okul arasında problemlere neden olan sorunlar arasında nitelendirilmiştir. Bunun dışında yöneticilere göre okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda okuldan kaynaklı problemler mevcut değildir.

1.3. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri öğretmen boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düzyey
37.Öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması	78,00	2,32	0,71	Ara Sıra
36.Öğretmenlerin velileri yeterince tanımaması	78,00	2,04	0,69	
43.Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması	78,00	2,03	0,70	
41.Öğretmenlerin veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması	78,00	1,87	0,73	
46.Öğretmenlerin düzenli olarak toplantı yapmaması	78,00	1,87	0,76	
42.Öğretmenlerin öğrencilerin sorunları ile yeterince ilgilenmemesi	78,00	1,76	0,65	Hiçbir zaman
39.Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemesi	78,00	1,58	0,61	

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması, velileri yeterince tanımaması, öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması, veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması ve düzenli olarak toplantı yapmaması, yöneticiler tarafından ara sıra okul aile arasındaki sorunların kaynağı olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca yöneticiler, öğretmenlerin öğrencilerin sorunlarıyla ve velilerle yeterince ilgilendiğini

belirtmişlerdir. Yöneticilere göre, öğretmenler öğrencilerin sorunlarıyla ve velilerle ilgilenme konusunda bir problem yaşamamaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

2. Alt Problem: Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri farklı değişkenlere göre nasıl değişmektedir?

2.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Kıdemlerine göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesinde öncelikle ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Kıdemlerine göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Kıdem	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
0-9 yıl	12	55,58	14,54	12	28,50	7,16	12	11,67	4,05
10-19 yıl	37	61,86	8,23	37	27,82	6,01	37	13,65	2,95
20 ve üzeri	29	61,65	9,66	29	27,76	6,70	29	13,97	3,99

Tablo 5’de veli, okul ve öğretmen boyutuna göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Buna göre veli boyutunda ($55,58 \pm 14,54$), okul boyutunda ($28,50 \pm 7,16$) ve öğretmen boyutunda ($11,67 \pm 4,05$) en düşük puana 0-9 yıllık kıdeme sahip yöneticiler sahiptir. 0-9 yıllık kıdeme sahip yöneticiler, veli, okul ve öğretmen boyutunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunları diğerlerine göre daha düşük bulmaktadırlar. Bununla beraber farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı aşağıdaki tablolarda incelenmiştir.

Tablo 5’de görülen yöneticilerin kıdemlerine göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testinden yararlanılmıştır. Ancak bu teste

geçilmeden testin ön koşullarının sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda varyansların homojenliği araştırılmıştır ve Levene testi sonuçları veli boyutu (Levene (2,75) =3,51, p=.35) için varyansların homojen olmadığına işaret ederken, okul boyutu (Levene (2,75) =,082, p=.92) ve öğretmen boyutu (Levene (2,75) =2,312, p=.11) için homojen olduğuna işaret etmektedir. Bu bulgular doğrultusunda veli boyutu için Welch testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur. Okul ve öğretmen boyutları için ise F testinden yararlanılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6. Kıdeme göre veli boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik Welch testi sonuçları

	Welch	Serbestlik derecesi	df2	p
Veli boyutu	1,005	2	26,662	,380

Kıdeme göre veli boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik Welch testi sonuçları Tablo 6’da yer almaktadır. Tablo 6’da görüldüğü üzere yöneticilerin kıdemlerine göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinde veli boyutunda anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir (Welch 82,27=1.005, p>.05).

Tablo 7. Kıdeme göre okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik ANOVA sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Okul boyutu	Gruplar arası	5,193	2	2,597	,063	,939
	Gruplar içi	3115,986	75	41,546		
	Toplam	3121,179	77			
Öğretmen boyutu	Gruplar arası	47,320	2	23,660	1,884	,159
	Gruplar içi	942,065	75	12,561		
	Toplam	989,385	77			

Kıdeme göre okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik ANOVA sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır. Tablo 7’de görüldüğü gibi okul boyutu ($F(2,75)=.063, p>.05$) ve öğretmen boyutuna ($F(2,75)= 1.884, p>.05$) göre anlamlı düzeyde farklılık gözlenmemektedir.

2.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için Kruskal Wallis H-Testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Mezun olunan okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında yönetici görüşlerine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra ortalaması	Sd	χ^2	p
Veli boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	29,63	3	5.726	.126
	Eğitim fakültesi	47	35,63			
	Diğer fakülte	17	48,38			
	Yüksek lisans	10	46,55			
Okul boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	29,38	3	1.443	.695
	Eğitim fakültesi	47	38,53			
	Diğer fakülte	17	42,21			
	Yüksek lisans	10	43,50			
Öğretmen boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	27,63	3	2.959	.398
	Eğitim fakültesi	47	37,78			
	Diğer fakülte	17	46,29			
	Yüksek lisans	10	40,80			

Tablo 8’de görüldüğü gibi yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinde hiçbir alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Veli boyutu ($\chi^2(3) = 5.726, p>.05$), okul boyutu ($\chi^2(3) = 1.443, p>.05$) ve öğretmen boyutu ($\chi^2(3) = 2.959, p>.05$) açısından yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık mevcut değildir. Diğer bir deyişle yöneticilerin mezun oldukları okullar farklılık gösterse de okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri farklılık göstermemektedir.

2.3. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri okulun içinde bulunduğu “sosyo-ekonomik durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Okulların içinde bulunduğu bölgeye göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için Kruskal Wallis H-Testi yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur

Tablo 9. Okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait Kruskal Wallis H-Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra ortalaması	Sd	χ^2	p
Veli boyutu	Düşük	16	45,56	2	1,591	,451
	Orta	58	37,65			
	Yüksek	4	42,13			
Okul boyutu	Düşük	16	48,97	2	4,105	,128
	Orta	58	36,48			
	Yüksek	4	45,38			
Öğretmen boyutu	Düşük	16	44,84	2	5,823	,054
	Orta	58	36,49			
	Yüksek	4	61,75			

Tablo 9’da görüldüğü gibi okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. Veli boyutu ($\chi^2(2) = 1.591$, $p > .05$), okul boyutu ($\chi^2(2) = 4.105$, $p > .05$) ve öğretmen boyutu ($\chi^2(2) = 5.823$, $p > .05$) açısından okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık mevcut değildir. Farklı sosyo-ekonomik duruma sahip bölgede bulunan okullarda görev yapan yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunlarla ilgili görüşleri benzerdir.

2.4. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri
“okulların öğrenci sayısı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Okulların öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesinde öncelikle ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Öğrenci sayısı	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
0-499	13	58,00	7,83	13	27,46	6,23	13	14,61	3,86
500-999	40	60,10	11,30	40	27,87	7,07	40	13,15	3,90
1000-1999	15	61,80	8,97	15	27,73	5,17	15	12,60	3,18
2000 ve üzeri	10	65,90	7,61	10	28,80	5,98	10	14,50	1,90

Tablo 10’da okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Buna göre veli boyutunda ($58,00 \pm 7,83$) ve okul boyutunda ($27,46 \pm 6,23$) 0-499 öğrenci sayısına sahip okullarda göre yapan yöneticilerin görüş düzeyleri en düşük ve öğretmen boyutunda ($12,60 \pm 3,18$) 1000-1999 öğrenci sayısına sahip okullarda görev yapan yöneticilerin görüş düzeyleri en düşüktür. Bununla beraber farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı aşağıdaki tablolarda incelenmiştir.

Tablo 10’da yöneticilerin görev yaptıkları okullardaki öğrenci sayılarına göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının belirlenmesi için ANOVA testinden yararlanılmıştır. Ancak bu teste geçilmeden testin ön koşullarının sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda varyansların homojenliği araştırılmıştır ve Levene testi sonuçları; veli boyutu (Levene (3,74) =1,357, p=.26), okul boyutu (Levene (3,74) =1,064, p=.37) ve öğretmen boyutu (Levene (3,75) =2,066, p=.11) için homojen olduğuna işaret etmektedir. Bu bulgular doğrultusunda F testinden yararlanılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik ANOVA sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Veli boyutu	Gruplar arası	396,587	3	132,196	1,328	,272
	Gruplar içi	7364,900	74	99,526		
	Toplam	7761,487	77			
Okul boyutu	Gruplar arası	11,040	3	3,680	,088	,967
	Gruplar içi	3110,139	74	42,029		
	Toplam	3121,179	77			
Öğretmen boyutu	Gruplar arası	43,108	3	14,369	1,124	,345
	Gruplar içi	946,277	74	12,788		
	Toplam	989,385	77			

Tablo 11’de görüldüğü gibi yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri; veli boyutu ($F(3,74)=1.328$, $p>.05$) okul boyutu ($F(3,74)=.088$, $p>.05$) ve öğretmen boyutuna ($F(3,74)= 1.124$, $p>.05$) göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir. Farklı öğrenci sayısına sahip okullarda çalışan yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri benzerdir. Diğer bir deyişle okullardaki öğrenci sayısının farklılığı, yöneticilerin aile ve okul arasında yaşanan sorunlar hakkında görüşlerinde farklılık yaratan bir değişken değildir.

2.5. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri “yöneticilerin kadro durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöneticilerin kadro durumlarının okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi için t testinden yararlanılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerindeki farklılaşmaya yönelik t testi sonuçları

	Kadro Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Veli boyutu	Asil yönetici	46	61,57	10,026	,783	,436
	Vekil yönetici	32	59,75	10,12		
Okul boyutu	Asil yönetici	46	28,02	6,39	,205	,838
	Vekil yönetici	32	27,72	6,43		
Öğretmen boyutu	Asil yönetici	46	13,93	3,65	1,407	,164
	Vekil yönetici	32	12,78	3,43		

Tablo 12’de görüldüğü gibi kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri veli boyutu ($t(76) = .783$, $p < .05$), okul boyutu ($t(76) = .205$, $p < .05$) ve öğretmen boyutunda ($t(76) = 1.407$, $p < .05$) anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Farklı kadro durumuna sahip olan yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri benzerdir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

3. Alt Problem: Yönetici görüşlerine göre, okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar yönetici performansını nasıl etkilemektedir?

3.1. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri veli boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların performansları üzerindeki etkisine yönelik görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düzy
26.Velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememesi	78,00	1,95	0,72	Az
6. Velilerin öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememesi	78,00	1,90	0,75	
5. Velilerin öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olması	78,00	1,82	0,75	
1.Velilerin sınıf etkinliklerine katılmaması	78,00	1,81	0,60	
8.Velilerin yöneticilere güvenmemesi	78,00	1,81	0,85	
29.Okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin bulunması	78,00	1,76	0,76	
7. Velilerin yöneticilerle öğretmenlerden ilgili şikayetleri olduğunda görüşmek istemesi	78,00	1,74	0,76	
17.Velilerin okulda verilen eğitimi önemsememesi	78,00	1,73	0,75	
4. Velilerle rahat iletişim kurulamaması	78,00	1,73	0,75	
3. Velilerde öğretmenlere karşı güven eksikliği olması	78,00	1,67	0,73	
13.Velilerin ailevi problemlerini okula ve öğrenciye yansıtması	78,00	1,64	0,68	Hiç
9. Velilerin parasal konularda problem çıkarması	78,00	1,59	0,75	
12.Velilerin eğitim düzeyinin düşük olması	78,00	1,59	0,71	
16.Velilerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	78,00	1,59	0,73	
24.Velilerin çocuklarıyla ilgili yapılan önerileri dikkate almaması	78,00	1,59	0,67	
25.Velilerin çocukları ile ilgili sorunları olduğunda okul ile işbirliği yapmaması	78,00	1,56	0,70	
15.Velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı görmeleri	78,00	1,55	0,71	
10.Çağrıldığında velilerin okula gelmemesi	78,00	1,54	0,70	
21.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmaması	78,00	1,53	0,60	
18.Velilerin okulda uyulması gereken kurallara özen göstermemesi	78,00	1,53	0,72	
11.Ailelerin okulların korunmasına ilgisiz kalması	78,00	1,51	0,66	
23 Velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesi	78,00	1,50	0,58	
2.Velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı olmaması	78,00	1,49	0,64	
19. Velilerin çocuklarıyla ilgilenmemesi	78,00	1,47	0,62	
22.Velilerin çocuklarının olumsuz davranışlarında okulu suçlaması	78,00	1,44	0,66	
20.Velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesi	78,00	1,42	0,66	
27.Velilerin, veli toplantılarına katılmaması	78,00	1,40	0,57	

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine yönelik sorunlar incelendiğinde, yöneticiler, veli boyutuna göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performanslarını az etkilediğini veya hiç etkilemediğini belirtmişlerdir. Yöneticiler, velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememelerinin, öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememelerinin, öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olmalarının, sınıf etkinliklerine katılmamalarının, yöneticilere güvenmemelerinin, sadece şikayet durumunda yöneticiyle görüşmek istemelerinin, öğretmenlere karşı güven eksikliklerinin olmasının yönetici performanslarını az da olsa etkilediğini belirtmişlerdir. Bu boyutta yer alan diğer maddelerin ise yönetici performanslarını etkilemediği tespit edilmiştir.

3.2. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri okul boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine yönelik görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düzye
35.Okulun ailelerle yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi	78,00	2,13	0,86	Az
50.Yönetici ve öğretmenlerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	78,00	2,10	0,92	
33.Okulun velilerden para toplamada ısrarcı davranması	78,00	2,06	0,89	
48.Okulun okul-aile birliklerine önem vermemesi	78,00	2,06	0,89	
38.Veli görüşmeleri için okulda uygun ortamların bulunmaması	78,00	2,05	0,72	
49.Okulların kendilerini çevreden soyutlaması	78,00	2,04	0,92	
34.İhtiyaç duyulduğunda velilerle bireysel görüşme yapılmaması	78,00	1,96	0,83	
47.Veli toplantılarında velilerin beklentileri ve eleştirilerinin önemsenmemesi	78,00	1,96	0,80	
52.Okulun öğrenci velileri için de bir eğitim merkezi olma görevini yerine getirememesi	78,00	1,91	0,86	
32.Okulda okul rehber öğretmenin olmaması	78,00	1,91	0,94	
31.Okul yönetiminin velilerle ilişkisinin yeterli olmaması	78,00	1,90	0,75	
40.Ailelerin eğitim sürecine dahil edilmemesi	78,00	1,87	0,78	
28.Okul aile toplantılarının işlevsel olmaması	78,00	1,83	0,76	
51.Öğretmen-öğrenci-aile ve idare arasında sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin sağlanamaması	78,00	1,83	0,86	
45.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi	78,00	1,79	0,75	

Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin sorunlar incelendiğinde, bu boyutta yer alan tüm maddelerde yönetici performanslarının az da olsa etkilendiği tespit edilmiştir. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarda okuldan kaynaklı nedenlerin tamamı yöneticilerin performansını etkilemektedir. Okulun velilerle bir bütün olarak hareket etmemesi, sadece parasal konularda velilerle görüşmeleri ve bu konuda ısrarcı olmaları, veli toplantılarında velilerin istek ve görüşlerinin dikkate alınmaması, ailelerin eğitim sürecine dahil edilmemeleri ve velilerin çocuk eğitimleri hakkında bilgilendirilmemeleri kapsamında yaşanan sorunlar yönetici performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca okulun veli görüşmeleri için

uygun ortamlara sahip olmaması gibi fiziki yetersizliklerden kaynaklanan sorunlarda okul yöneticilerinin performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir.

3.3. Okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri öğretmen boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine yönelik görüşlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi için bu boyutta yer alan maddelerin her birine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15. Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Maddeler	N	Ortalama	Standart Sapma	Düze y
41.Öğretmenlerin veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması	78,00	1,97	0,72	Az
39.Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemesi	78,00	1,94	0,78	
43.Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması	78,00	1,90	0,68	
46.Öğretmenlerin düzenli olarak toplantı yapmaması	78,00	1,83	0,78	
36.Öğretmenlerin velileri yeterince tanımaması	78,00	1,79	0,71	
37.Öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması	78,00	1,77	0,70	
42.Öğretmenlerin öğrencilerin sorunları ile yeterince ilgilenmemesi	78,00	1,76	0,74	

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin sorunlar incelendiğinde, öğretmenden kaynaklı olarak yaşanan okul ve aileler arasındaki sorunlar, yöneticilerin performanslarını az da olsa etkilemektedir.

Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemeleri, çocukların olumsuz yönlerini ön plana çıkararak bu olumsuz davranışlarda aileleri suçlamaları, düzenli toplantılar yapmamaları, aile ziyaretleri gerçekleştirmemeleri, velileri yeterince tanımamaları ve öğrenci sorunlarıyla yeterince ilgilenmemeleri nedeniyle ortaya çıkan aile okul çatışmalarından yöneticilerin performansları olumsuz yönde etkilenmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4. Alt Problem: Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri nasıl değişmektedir?

4.1. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Kıdemlerine göre okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi için öncelikle ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Kıdemlerine göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine yönelik görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler

Kıdem	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
0-9	12	45,92	17,79	12	33,42	12,59	12	14,33	5,55
10-19	37	43,84	12,62	37	32,05	11,29	37	12,51	4,08
20 ve üzeri	29	47,76	12,85	29	33,69	9,45	29	12,97	3,61

Tablo 16’da veli, okul ve öğretmen boyutuna göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Buna göre veli boyutunda (43,84±12,62), okul boyutunda (32,05±11,29) ve öğretmen boyutunda (12,51±4,08) en düşük puana 10-19 yıllık kıdeme sahip yöneticiler sahiptir. 10-19 yıllık kıdeme sahip yöneticiler, veli, okul ve öğretmen boyutunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisini diğerlerine göre daha düşük bulmaktadırlar.

Tablo 16’da görülen kıdeme göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinde farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının belirlenmesi için ANOVA

testinden yararlanılmıştır. Ancak bu teste geçilmeden testin ön koşullarının sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda varyansların homojenliği araştırılmıştır ve Levene testi sonuçları veli boyutu (Levene (2,75) =2,56, p=.084) ve okul boyutu (Levene (2,75) =1,89, p=.16) için homojen olduğuna, öğretmen boyutu (Levene (2,75) =3,79, p=.027) için ise homojen olmadığına işaret etmektedir. Bu bulgular doğrultusunda okul ve öğretmen boyutları için F testinden yararlanılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 17’de sunulmuştur. Veli boyutu için ise Welch testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 17. Kıdemlerine göre yöneticilerin veli ve okul boyutunda okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerinde değişime yönelik ANOVA sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Veli boyutu	Gruplar arası	251,207	2	125,604	,681	,509
	Gruplar içi	13841,254	75	184,550		
	Toplam	14092,462	77			
Okul boyutu	Gruplar arası	47,702	2	23,851	,202	,817
	Gruplar içi	8839,015	75	117,854		
	Toplam	8886,718	77			

Tablo 17’de görüldüğü gibi kıdeme göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansına etkisine ilişkin görüşleri; veli boyutunda (F(2,75)= .681, p<.05) ve okul boyutunda (F(2,75)= .202, p<.05) anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Yöneticilerin kıdemleri farklı olsa da, okul ve aile arasında yaşanan sorunlar karşısında yönetici performansları benzer ölçüde etkilenmektedir.

Tablo 18. Kıdemlerine göre öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerindeki değişime yönelik Welch testi sonuçları

	Welch	Serbestlik derecesi	p
Öğretmen boyutu	,555	2	,580

Tablo 18’de görüldüğü gibi kıdeme göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansına etkisine ilişkin görüşleri öğretmen boyutunda (Welch (2,27.89)= .555, $p>.05$) anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Öğretmenlerden kaynaklı olarak okul ve aile arasında yaşanan sorunlar, yöneticilerin kıdemlerinden bağımsız olarak yöneticilerin performanslarını aynı şekilde etkilemektedir.

4.2. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri “mezun olunan okul” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için Kruskal Wallis H-Testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Mezun olunan okul türüne göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşlerine yönelik Kruskal Wallis H-Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra ortalaması	Sd	χ^2	p
Veli boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	54,13	3	2.941	.401
	Eğitim fakültesi	47	40,22			
	Diğer fakülte	17	38,68			
	Yüksek lisans	10	31,65			
Okul boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	45,50	3	1.217	.749
	Eğitim fakültesi	47	40,07			
	Diğer fakülte	17	40,44			
	Yüksek lisans	10	32,80			
Öğretmen boyutu	Eğitim yüksek okulu	4	48,38	3	2.106	.551
	Eğitim fakültesi	47	41,04			
	Diğer fakülte	17	37,65			
	Yüksek lisans	10	31,85			

Tablo 19’da görüldüğü gibi yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Veli boyutu ($\chi^2(3) = 2.941$, $p>.05$), okul boyutu ($\chi^2(3) = 1.217$, $p>.05$) ve öğretmen boyutu ($\chi^2(3) = 2.106$, $p>.05$) kaynaklı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunların

yöneticilerin performansları üzerindeki etkisi, yöneticilerin mezun oldukları okul türüne göre farklılaşmamaktadır. Yöneticilerin mezun oldukları okullar farklı olsa da okul ve aile arasında yaşanan sorunlardan kaynaklı performans düzeylerindeki düşüş benzer düzeydedir.

4.3. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri “okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bu alt problemin çözümü için okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için Kruskal Wallis H-Testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 20’de sunulmuştur

Tablo 20. Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra ortalaması	Sd	χ^2	p
Veli boyutu	Düşük	16	33,63	2	1,555	,460
	Orta	58	41,35			
	Yüksek	4	36,13			
Okul boyutu	Düşük	16	32,97	2	1,775	,412
	Orta	58	40,95			
	Yüksek	4	44,63			
Öğretmen boyutu	Düşük	16	38,78	2	,637	,727
	Orta	58	40,28			
	Yüksek	4	31,13			

Tablo 20’de görüldüğü gibi okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılık görülmemektedir. Veli boyutu ($\chi^2(2) = 1.555$, $p>.05$), okul boyutu ($\chi^2(2) = 1.775$, $p>.05$) ve öğretmen boyutunda ($\chi^2(2) = .637$, $p>.05$) okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar yöneticilerin performanslarını okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre etkilememektedir. Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu farklılık gösterse de, yöneticilerin, okul aile arasında yaşanan sorunlar

karşısında performans seviyeleri benzer düzeylerde düşüş göstermekte veya göstermemektedir.

4.4. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri “okuldaki öğrenci sayısı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bu alt problemin çözümü için okulların öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi için öncelikle ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Okuldaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler

Öğrenci sayısı	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
0-499	13	51,0000	9,46044	13	31,6923	9,95	13	12,6154	3,33013
500-999	40	45,0500	15,80806	40	31,9500	12,18	40	12,9250	4,80591
1000-1999	15	44,3333	11,12697	15	35,2667	9,71	15	14,1333	3,97971
2000 ve üzeri	10	42,8000	10,77858	10	34,5000	6,88	10	11,80	2,15

Tablo 21’de okullardaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yöneticilerin performanslarına olan etkisine ilişkin görüşlerinin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Buna göre veli boyutunda (42,80±10,77) ve öğretmen boyutunda (11,80±2,15) 2000 ve üzeri öğrenci sayısına sahip okullarda göre yapan yöneticilerin görüş düzeyi en düşük ve okul boyutunda (31,69±9,95) 0-499 öğrenci sayısına sahip okullarda göre yapan yöneticilerin görüş düzeyleri en düşüktür. Bununla beraber farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı Tablo 22 ve Tablo 23’de yer almaktadır.

Yöneticilerin, okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının

belirlenmesi için ANOVA testinden yararlanılmıştır. Ancak bu teste geçilmeden testin ön koşullarının sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda varyansların homojenliği araştırılmıştır ve Levene testi sonuçları veli boyutu (Levene (3,74) =2,298, p=.08) ve öğretmen boyutu (Levene (3,74) =2,635, p=.06) için homojen olduğuna ancak okul boyutu (Levene (3,74) =3,24, p=.03) için homojen olmadığına işaret etmektedir. Bu bulgular doğrultusunda veli ve öğretmen boyutu için F testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 22’de sunulmuştur. Okul boyutu için Welch testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 22. Okuldaki öğrenci sayısına göre veli ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine yönelik ANOVA sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Veli boyutu	Gruplar arası	493,628	3	164,543	,895	,448
	Gruplar içi	13598,833	74	183,768		
	Toplam	14092,462	77			
Öğretmen boyutu	Gruplar arası	35,699	3	11,900	,679	,568
	Gruplar içi	1297,185	74	17,530		
	Toplam	1332,885	77			

Tablo 22’ de görüldüğü gibi okuldaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri veli boyutu (F(3,74)=.895, p>.05) ve öğretmen boyutunda (F(3,74)=.679, p>.05) anlamlı farklılık göstermemektedir. Okuldaki öğrenci sayısı farklılık gösterse de, yöneticilerin, veli ve öğretmen boyutundan kaynaklı okul aile arasında yaşanan sorunlar karşısında performans seviyeleri benzer düzeydedir.

Tablo 23. Okuldaki öğrenci sayısına göre okul boyutunda yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine yönelik Welch testi sonuçları

	Welch	Serbestlik derecesi	p
Okul boyutu	,558	3	,647

Tablo 23'te görüldüğü gibi okuldaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri okul boyutunda (Welch (3,29.099)= .558, $p>.05$) anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir.

Okuldaki öğrenci sayısı farklılık gösterse de, yöneticilerin, okul boyutundan kaynaklı okul aile arasında yaşanan sorunlar karşısında performans seviyeleri benzer düzeylerde etkilenmektedir.

4.5. Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri yöneticilerin “kadro durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bu alt problemin çözümü için yöneticilerin kadro durumlarının okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız gruplarda t testinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24. Veli, okul ve öğretmen boyutunda kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin t testi sonuçları

	Kadro Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Veli boyutu	Asil yönetici	46	45,35	13,04	76	,208	,836
	Vekil yönetici	32	46,00	14,40			
Okul boyutu	Asil yönetici	46	32,83	10,99	76	-,045	,964
	Vekil yönetici	32	32,94	10,55			
Öğretmen boyutu	Asil yönetici	46	12,65	4,09	76	-,779	,439
	Vekil yönetici	32	13,41	4,28			

Tablo 24’de görüldüğü üzere yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri, veli boyutu ($t(76) = -208.$, $p < .05$), okul boyutu ($t(76) = -.045$, $p < .05$) ve öğretmen boyutu ($t(76) = -.785$, $p < .05$) anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Yöneticilerin asil yönetici veya vekil yönetici olmaları, okul aile arasında yaşanan sorunlar karşısında performans düzeylerini farklılaştırmamaktadır.

V. BÖLÜM

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar, yönetici görüşlerine göre incelenmiş. Bu bölümde yapılan araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara, tartışmalara ve araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

5.1.1. “Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar hakkında görüşleri nasıldır?” Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, en önemli problemlerin velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleri ve velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri olduğu görülmektedir. Yöneticiler, velilerden kaynaklı bazı durumların okul ve aile arasında ara sıra problemlere neden olduğunu belirtmişlerdir. Bunlar arasında velilerin, çocuk eğitimi konusunda bilgili olmamaları, sınıf etkinliklerine katılmamaları, parasal konularda problem çıkarmaları, toplantılara katılmamaları ve toplantıları ekonomik amaçlı görmeleri, eğitim düzeylerinin düşük olması, okul ve aileyi bir bütün olarak görmemeleri, okulların korunmasına ilgisiz kalmaları, olumsuz davranışlarda okulu suçlamaları gibi nedenler yer almaktadır. Ayrıca okul ve aile arasında yaşanan problemler arasında okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin olması da belirtilmiştir.

Okul yöneticileri sorunların kaynağının çoğunu velilerde görmektedir. Okul yöneticileri en önemli destekçileri olarak görmek istedikleri velileri daha etkin, daha ilgili olmalarını beklediklerini söyleyebiliriz. Fakat ülkemizde veliler sanki okulun dikkate almadığı kişilerdendir. Sadece devlet okullarında değil, özel okullarda bile velilerin okulun iç dinamiklerine karıştırılmadığı görülür. Halbuki veli çocuğun

eğitiminde en önemli bileşenlerden biridir. Okulun tüm karar organlarında yer alması gerekir. Ülkemizde bu karar verme sorumluluğunu devlet üstlenmektedir, veli de bu durumdan pek şikayetçi değildir. Maalesef genelde aileler okulun tek başına eğitimden sorumlu olduğunu düşünürler. Yöneticiler de ayrıca velilerin kendilerine tam olarak güven duyduklarını belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak yöneticiler, veliler ile ilişkileri geliştirebilir ve okulu veliler için daha cazip hale getirebilirler.

Ataklı (1999) yaptığı çalışmada, velilerin kendilerini yeterli görmediklerini ve veli toplantılarına gitmediklerini tespit etmiş ve bu durumun okul-aile işbirliğine olumsuz şekilde yansıdığını belirtmiştir. Porsuk (2010) çalışmada okul ve aile işbirliğinde yaşanan sorunların kaynağının genel olarak velilerden kaynaklandığını belirtmiştir. Brown (2016) araştırmasında bu çalışma sonuçlarına benzer şekilde velilerin çocuklarının negatif yönlerinin olduğunu kabullenmek istemediklerini ve velilerin sadece çocuklarıyla ilgili problemler olduğunda okulla görüşmek istediklerini tespit etmiştir. Ayrıca çalışmada velilerin maddi mevzularda sorun çıkarmaları, velilerin çocuk eğitimiyle ilgili bilgisiz olmaları ile velilerin okul-aile birliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları gibi problemler üzerinde durulmuştur.

Okul boyutuna göre, okul aile toplantılarının işlevsel olmaması ve velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi, yöneticilere göre okul boyutundan kaynaklı ve ara sıra aile ve okul arasında problemlere neden olan sorunlar arasında nitelendirilmiştir. Yöneticiler bu toplantıları okul, öğrenci, öğretmen, veli boyutunda bilgilendirici toplantılar haline getirirse sorunlar azalır. Bunun dışında yöneticilere göre okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda okuldan kaynaklı problemlerin mevcut olmaması sorunların kaynağının başka bir değişken olabileceğini düşündürmektedir. Bu da aklımıza okul yöneticilerinin çoğunlukla çevreye karşı kendi görev yaptıkları okulun adının kötü bir şekilde anılmasını istemediğini getirmektedir.

Ataklı (1999) çalışmada velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmesinin yetersiz olduğunu ancak velilerin çocuklarının gelişimleri adına öğretmenler tarafından belirlenecek eğitimlere katılabileceklerini tespit etmiştir. Molden (2016) araştırmasında bu çalışma sonuçlarına benzer şekilde velilerin işbirliğine açık olmamalarının, velilerle rahat iletişim kurulamıyor olmalarının, velilerin çocukların ödevleriyle ilgilenmemelerinin, velilerin çocukların ders

materyallerini zamanında almamalarının, velilerin çocuklarına karşı aşırı otoriter davranmaları ve bu durumun çocukların okula olan ilgisini azaltmasının, velilerin öğretmen ve yöneticilere güven duymamalarının, velilerin ortak gezilere katılmamalarının, velilerin çocuklarına uygun ders çalışma ortamını yaratamıyor olmalarının okul ve aile arasında sorunlara neden olduğunu belirtmiştir. Naicker (2013) araştırmasında velilerin çocuklarıyla ilgilenmek istemelerine karşın çocuk eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarının ilgisizliğe neden olduğunu ve bunun okul-aile çatışmalarına neden olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin, aile ziyaretleri yapmaması, velileri yeterince tanımaması, öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması, veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması ve düzenli olarak toplantı yapmaması, yöneticiler tarafından ara sıra okul aile arasındaki sorunların kaynağı olarak nitelendirilmiştir. Öğretmenlerin velileri iyi bir şekilde tanınması, öğrenciler hakkında da bilgi sahibi olmalarını sağlar ve oluşabilecek sorunları önler. Öğretmenlerin zaman zaman velileri görmezden gelmeleri, sürekli öğrencilerin olumsuz yönlerinden bahsetmeleri velileri okuldan soğutur. Velilerin tam tersine okula ziyaretleri teşvik edilmeli fakat öğretmenlerle görüşmeleri belirli bir plan dahilinde ve uygun bir fiziki mekanda yapılmalıdır. Öğretmenlerin dinlenme zamanı olan teneffüslerde bu görüşmelerin yapılmaması daha sağlıklı olur.

Benzer şekilde Aydın ve Özgan (2010) çalışmasında aile okul işbirliğinde çeşitli sorunların mevcut olduğunu ancak hem öğretmenlerin ilgisiz davranmasından hem de velilerin okula yönelik iletişimlerinin zayıf olmasının okul ve aile arasında problemlere neden olduğu belirtilmiştir. Cheairs (2015) araştırmasında öğretmenlerin, ailelere karşı ilgisiz ve zayıf iletişim tercihlerinin, okul ve aile arasında problemler yaşanmasına neden olduğunu belirtmişlerdir.

5.1.2. “Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri farklı değişkenlere göre nasıl değişmektedir?” İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma

Kıdeme göre veli, okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar incelenmiş ve okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara

ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer olarak Aydın ve Özgan (2010) araştırmasında okul ve aile işbirliğinde okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin kıdemlerine bağlı olarak problemleri görüş durumlarının farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Mezun olunan okul türüne göre veli, okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiş ve okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı düzeyde farklılık gözlenmemiştir. Şahin (2009) araştırmasında yöneticilerin mezun oldukları okula göre okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda, yönetici görüşlerinin farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Porsuk'da (2010) araştırmasında okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda yöneticilerin görüşlerinin, yöneticinin mezun oldukları okul durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre veli, okul ve öğretmen boyutunda yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar incelenmiş ve anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Porsuk (2010) araştırmasında okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik duruma göre okul ve aile işbirliğinin farklılaştığını tespit etmiştir. Buna göre okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumunun kötü olması, okul ve aile işbirliğinde daha fazla sorun yaşanmasına neden olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Brown (2016) araştırmasında okulların içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumunun kötü olmasının ailelerle daha fazla çatışma yaşanmasına neden olabileceğini belirtmiştir.

Yöneticilerin görev yaptıkları okulda öğrenci sayılarına göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiş. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Farklı öğrenci sayısına sahip okullarda çalışan yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri benzerdir. Porsuk (2010) araştırmasında, okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda yönetici görüşlerinin, okullardaki öğrenci sayısına göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Yöneticilerin kadro durumlarına göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. Veli, okul ve öğretmen boyutuna göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Farklı kadro durumuna sahip olan yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri benzerdir. Porsuk (2010) araştırmasında okul ve aile arasında yaşanan sorunlarda yöneticilerin görüşlerinin, yöneticinin kadro durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Aydın ve Özgan (2010) araştırmasında yöneticilerin kadro durumuna göre okul ve aile arasında yaşanan sorunlar arasında anlamlı ilişkilere rastlamamıştır.

5.1.3. “Yönetici görüşlerine göre, okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar yönetici performansını nasıl etkilemektedir?” Üçüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma

Veli boyutuna göre yöneticilerin okul ve aile arasında yaşanan sorunların yönetici performansları üzerindeki etkisine yönelik sorunlar incelendiğinde, yöneticiler, veli boyutuna göre okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performanslarını az etkilediğini veya hiç etkilemediğini belirtmişlerdir. Yöneticiler, velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememelerinin, öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememelerinin, öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olmalarının, sınıf etkinliklerine katılmamalarının, yöneticilere güvenmemelerinin, sadece şikayet durumunda yöneticiyle görüşmek istemelerinin, öğretmenlere karşı güven eksikliklerinin olmasının performanslarını az da olsa etkilediğini belirtmişlerdir. Veliler çocukları ilkökul aşamasındayken okul etkinliklerinde daha aktifken, okul ile daha ilgiliyken ortaokul kademesinde bu katılımın ve ilginin azaldığı gözlenmektedir. Bu durum ister istemez yönetici performansını az da olsa olumsuz etkilemektedir.

Okul boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin sorunlar incelendiğinde, tüm maddelerde yöneticilerin performanslarının az da olsa etkilendiği tespit edilmiştir. Okul ve aileler arasında yaşanan sorunlarda okuldan kaynaklı nedenlerin tamamı yöneticilerin performansını etkilemektedir. Okulun velilerle bir bütün olarak hareket etmemesi, sadece parasal konularda velilerle görüşülmesi ve bu konuda ısrarcı olunması, veli toplantılarında velilerin istek ve görüşlerinin dikkate alınmaması, ailelerin eğitim sürecine dahil edilmemesi ve velilerin çocuk eğitimleri hakkında bilgilendirilmemesi

kapsamında yaşanan sorunlar yönetici performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Okulların velileri maddi olarak bağıştta bulunan, öğrencinin not durumunun bildirildiği, sadece bir sorun olduğunda çağrıldığı kişiler olarak düşünmemesi gerekir. Çünkü veliler öğrencinin her yönden kişiliğinin iyi yönde gelişmesi için etkili olan en önemli değişkendir. Ayrıca okulun veli görüşmeleri için uygun ortamlara sahip olmaması gibi fiziki yetersizliklerden kaynaklanan sorunlar da okul yöneticilerinin performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Molden (2016) araştırmasında okulların fiziki ve alt yapı yetersizliklerinin okul yöneticilerinin performanslarını olumsuz yönde etkilediğini ve bu durumun okul ve aile arasında yaşanan çatışmaları tetiklediğini belirtmiştir.

Öğretmen boyutuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performanslarına etkisine ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretmenden kaynaklı olarak yaşanan okul ve aileler arasındaki sorunlar, yöneticilerin performanslarını az da olsa olumsuz yönde etkilemektedir. Porsuk (2010) araştırmasında parasal sorunların okul ve aile işbirliğini olumsuz yönde etkilediğini ve bu durumun yöneticilerin performanslarını düşürdüğünü tespit etmiştir.

Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemeleri, çocukların olumsuz yönlerini ön plana çıkararak bu olumsuz davranışlarda aileleri suçlamaları, düzenli toplantılar yapmamaları, aile ziyaretleri gerçekleştirmemeleri, velileri yeterince tanımamaları ve öğrenci sorunlarıyla yeterince ilgilenmemelerinden kaynaklı olarak ortaya çıkan aile okul çatışmalarından yöneticilerin performansları olumsuz yönde etkilenmektedir. Veliler okula gittiklerinde görüşecekleri bir sorumlu bulamamaktan şikayetçi olurlar. Okulda konuksever, sıcak bir ortamla karşılaşmayabilirler, öğretmenlerin de yakınlık göstermemesi, velilerin okul ve öğretmenlere karşı çekimser olmasına neden olur. Okul yöneticileri bu konuya daha çok önem vermeli ve öğretmenlerin velileri tanımaları için etkinlik yapmaya yönlendirmelidir. Çünkü okul ve aile ilişkilerinin iyi olmasındaki ilk önemli adım, okul ve aile birimlerinin birbirini tanımasıdır.

5.1.4. “Okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisine ilişkin yönetici görüşleri nasıl değişmektedir?” Dördüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma

Kıdeme göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisi incelenmiş yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performansa etkisine ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Porsuk (2010) araştırmasında yöneticinin kıdemine bağlı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar karşısında performansın farklılaşmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Aydın ve Özgan (2010) okul ve aile arasında yaşanan sorunların yöneticilerin kıdemlerine bağlı olarak değişmediğini ve bunun performansları üzerine farklı etki yaratmadığını tespit etmiştir.

Mezun oldukları okula göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisi incelenmiş yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performansa etkisine ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Porsuk (2010) araştırmasında yöneticinin mezun olduğu okula bağlı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar karşısında performansın farklılaşmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Nyatuka (2015) araştırmasında yöneticinin mezun olduğu okula bağlı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar karşısında yönetici performanslarının değişmediğini tespit etmiştir.

Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisi incelenmiş yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performansa etkisine ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Dönmez (2001) çalışmasında okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumunun kötü olmasının okul güvenliğini tehlikeye attığını ve bu durumun velilerle problemler yaşanmasına neden olduğunu belirtmiştir. Yaşanan bu problemler yöneticilerin performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Porsuk (2010) araştırmasında okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumunun yöneticinin performansı üzerinde etkili olduğunu ve düşük

sosyo-ekonomik durumun yöneticinin performansını olumsuz yönde etkilediğini tespit etmiştir.

Kadro durumuna göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisi incelenmiş yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performansa etkisine ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Porsuk (2010) araştırmasında yöneticinin kadro durumuna bağlı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar karşısında performansının farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Okuldaki öğrenci sayısına göre yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların yönetici performansı üzerindeki etkisi incelenmiş yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunların performansa etkisine ilişkin görüşleri veli, okul ve öğretmen boyutunda anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Porsuk (2010) araştırmasında okuldaki öğrenci sayısına bağlı olarak okul ve aileler arasında yaşanan sorunlar karşısında yöneticinin performansının farklılaşmadığını tespit etmiştir.

5.2. Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler aşağıda yer almaktadır.

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dair Öneriler

- Okul ve aile işbirliğinde az da olsa hem velilerin hem de öğretmenlerin ilgisizlikleri dikkat çekmektedir. Yöneticilerin öğretmen ve veli etkileşimini arttırmak adına etkinlikleri ve toplantıları desteklemeleri gerekmektedir.
- Öğretmenlerin velileri yeterince tanımadığı tespit edilmiştir. Bu durumu ortadan kaldırmak için okul veli toplantıları düzenli ve işlevsel olarak yapılmalıdır. Veli öğretmen görüşmeleri için uygun fiziksel ortam yaratılması gerekmektedir. Bu sayede oluşabilecek sorunlar engellenebilir.
- Ailelerin çocuk eğitimleri konusundaki bilgisizlikleri de ara sıra sorunlara yol açabilecek bir bulgudur. Bu konuda okullarda

düzenlenecek olan seminerlerle ailelerin çocuk eğitimi konusundaki bilgileri yeterli düzeye getirilebilir.

- Parasal sıkıntılar, okul ve aile işbirliğinde karşılaşılan sorunlarda ara sıra ortaya çıkan bir durumdur. Parasal sıkıntıların önüne geçilmesi adına okulda düzenlenecek etkinlikler kapsamında gelir kaynakları yaratılabilir. Bu etkinlikler aynı zamanda okul ve aile arasındaki iletişimi de arttıracaktır.

5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu araştırma yalnızca İstanbul Eyüp İlçesi'nde gerçekleştirilmiştir. İleride yapılacak olan çalışmalarda kentsel ve kırsal alanlar birlikte değerlendirmeye alınarak elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Bu araştırma yalnızca yönetici görüşleri üzerinden yürütülmüştür. İleride yapılacak olan çalışmalarda öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri de değerlendirilerek görüş farklılıkları tespit edilebilir.
- Bu araştırma yalnızca ortaokulda yapılmıştır. İleride yapılacak olan çalışmalarda ilkokul kademesi de dikkate alınarak, aile ve okul arasındaki sorunlar karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

Alkoç, G. Okulların Çevre İle Olan İlişkilerine İlişkin Velilerin Algı Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.

Ataklı, A. Toplumsal Kalkınma Açısından İlköğretimde Çocuğu Olan Ailelerin Eğitim Gereksinimleri, *Hacettepe Üniversitesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı 18, 1999: 245-255.

Aydın, Z. ve Özgan, H. “Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri”, 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010), Elazığ, 2010: 802-811.

Aydın, İ. *Eğitim ve Öğretimde Etik*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2006.

Aydın, İ. *Okul-Çevre İlişkileri*. Yayımladığı Kitap Y.Özden (Editör), Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2004.

Balkar, B. “Okul-Aile İşbirliği Sürecine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma”, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 03, No: 36, 2009: 105-123.

Brown, Y.S. Early Childhood Educator Experiences Building Relationships with Families in Military-Connected Schools. Walden University ScholarWorks, 2016.

Chears, S.E. Perceptions of Parental Involvement Among Rural Parents, Teachers, and Administrators. Walden University Scholar Works, 2015.

Çalık, C. “Okul-Çevre İlişkisinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çözümleme”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 3, 2007: 123-139.

Çelenk, S. “Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması”, *İlköğretim-Online, e-dergi*, 2/2, 2003: 28–34.

Çelik, N. Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: 2005.

Dönmez, B. "Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 7.1, 2001: 63-74.

Erdoğan, İ. *Eğitim ve Okul Yönetimi* (3.Baskı). İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2014.

Erdoğan, İ. *İşletmelerde Davranış*. 4.Baskı. İstanbul: Beta Basın Yayın, 1994.

Erdoğan, İ. *Milli Eğitime Dair Mülahazalar* (2.Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık, 2011.

Erdoğan, İ. ve Cüceloğlu, D. *Öğretmen Olmak* (9.Baskı), İstanbul: Final Kültür Yayıncılık, 2014.

Gökçe, E. “İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2000: 204-209.

Gümüşeli, A. İ. *Eğitim ve Öğretim Yönetimi* (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi, 2014.

Gümüşeli, A. İ. İzmir Ortaöğretim Okulları Yöneticilerinin Öğretmenler ile Aralarındaki Çatışmaları Yönetme Biçimleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.

Karabekiroğlu, K. *Anne-Babalar için Ergen ve Ruh Sağlığı Rehberi*. (1.Baskı). İstanbul: Say Yayınları, 2009.

Karip, E. *Sınıf Yönetimi* (8.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık, 2009.

Kazak, E. Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 1998.

Kenanoğlu, Ş. Ortaöğretimde Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar (Kayseri İli Örnekleme), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2004.

Kerr, R.W. The Relationship Between Family, Personal, and School Variables and the Math Achievement of Elementary Students. Walden University ScholarWorks, 2014.

Kıncal, R.Y. Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2013.

Molden, S.A. Teacher And Parent Perceptions and Preferences Regarding Effective School to Home Communication. School of Education at Holy Family University, 2016.

Naicker, K. The Factors Promoting Parental Involvement at a Secondary School in Kwa-Zulu Natal. University of Kwa-Zulu Natal, Edgewood Campus, 2013.

Nyatuka, B.O. Assessment Of The Effectiveness Of Family-School-Community Partnerships In Kenya's Child Friendly Schools. Doctor Of Education. University Of South Africa, 2015.

Özbaş, M. ve Badavan, Y. "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler", *Ted Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 34, Sayı 154, 2009: 69-81.

Peters, L. Somali Parents' Educational Support of Their Primary School Children. Master of Education in Educational Support in the Faculty of Education at Stellenbosch University, 2014.

Porsuk, A. Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: 2010.

Sarı, M. C. Öğrenci ve Velilerin Okul Memnuniyeti, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon: 2008.

Sönmez, V. *Eğitim Bilimine Giriş* (2.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, 2006.

Şahin, M. A. Mesleki Ortaöğretim Kurumlarında Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Veliler İle İlgili Sorunlar, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: 2009.

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2008.

Şişman, M. *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002.

Tezcan, M. *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Zirve Ofset, 1992.

Topaloğlu, M. Koç, H. *Büro Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2002.

Türnüklü, A. Şahin, İ. Ve Öztürk, N. “İlköğretim Okullarında Öğrenci, Öğretmen, Okul Yöneticisi ve Velilerin Çatışma Çözüm Stratejileri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Pegem, 32, 2002: 574-594.

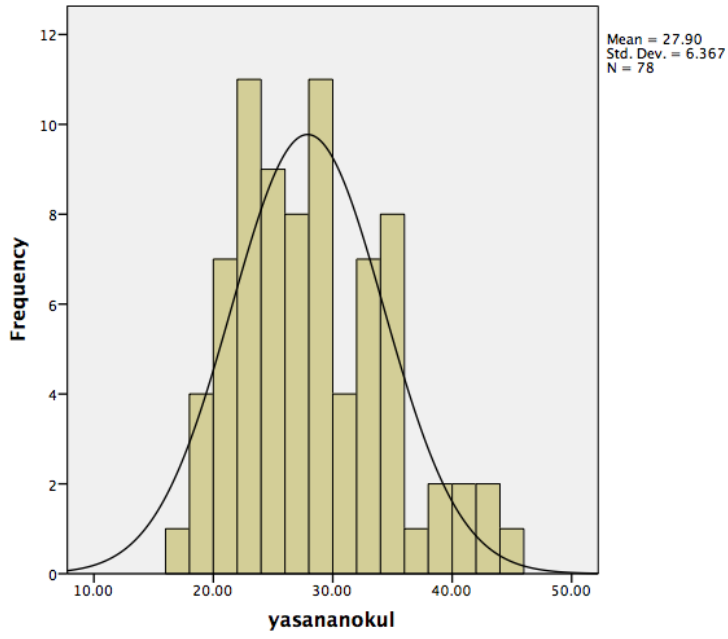
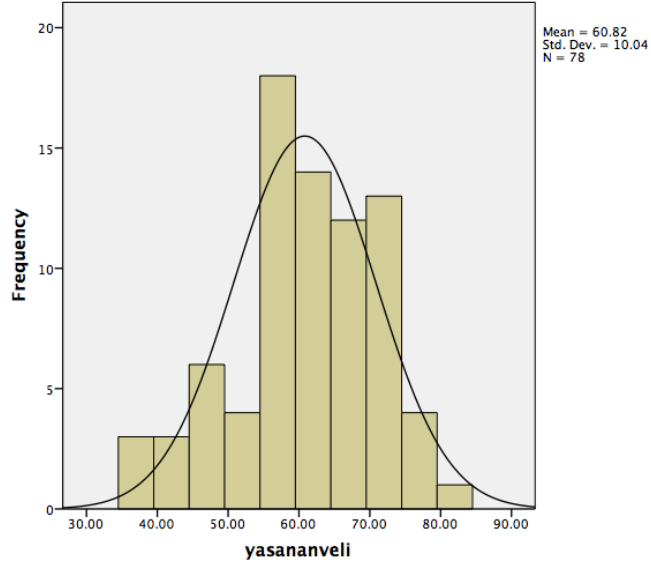
Yiğit, B. ve Bayraktar, M. *Okul Çevre İlişkileri*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2006.

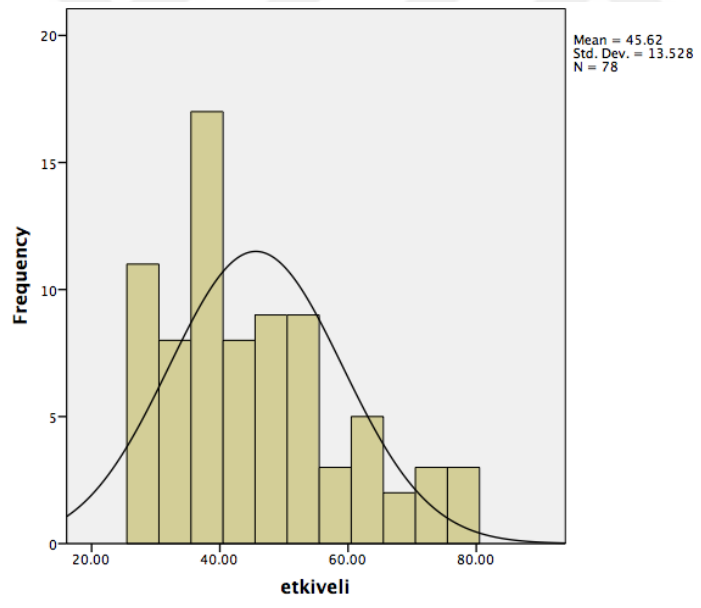
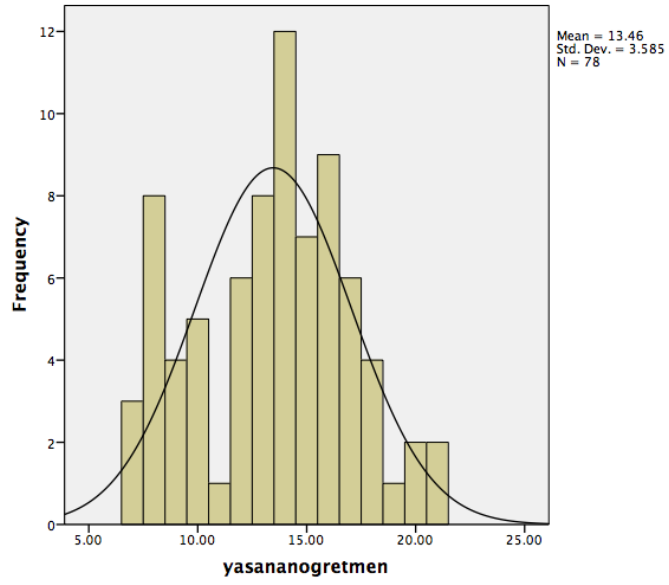
EKLER

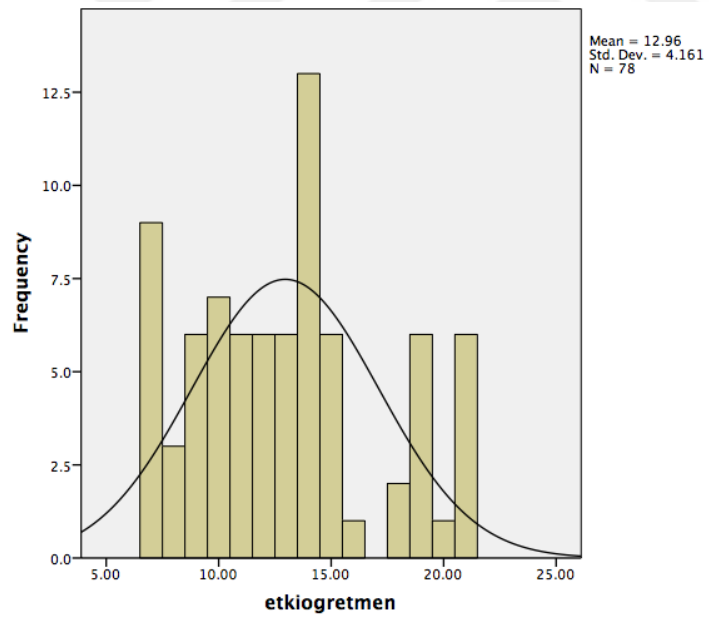
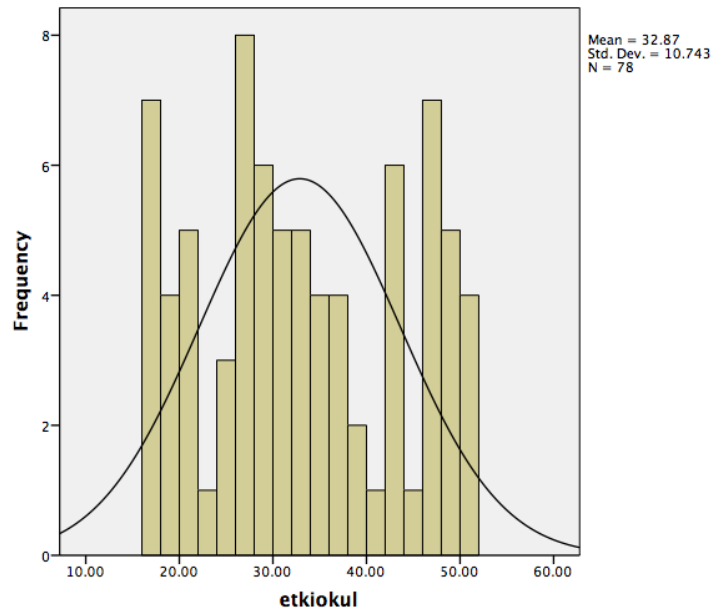
Ek 1: Sürekli değişkenlere ait puanların çarpıklık ve basıklık değerleri

	Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Yöneticilerin okul ve aileler arasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri	Veli	-.447	-.148
	Okul	.563	-.293
	Öğretmen	-.090	-.670
Yöneticilerin ortaokullarda okul ve aileler arasında sorunlar yönetici performansına etkisine yönelik görüşleri	Veli	.755	-.191
	Okul	.154	-1.181
	Öğretmen	.418	-.671

Ek 2: Sürekli değişkenlerin puan dağılımlarına ilişkin histogram grafikleri

Ek 3: Anket Formu

Okul ve Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunları Ölçme Envanteri

Sayın Okul Yöneticisi;

Bu çalışma ortaokulda yöneticilik yapmakta olan, siz değerli eğitim yöneticilerinin okul ve aile ilişkileri konusunda okullarda yaşanan sorunlara ilişkin algılarınızı öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Ekte bulunan bilgi formu, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, siz değerli eğitim yöneticilerinin kişisel ve mesleki bilgileri, ikinci bölümde ise okul ve aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar ile ilgili sorular yer almaktadır.

Bu bilgi formuna vereceğiniz cevaplardan oluşan bilgiler, yalnızca bu araştırmanın amacı için kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle bilgi formuna adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Sorulara vereceğiniz içten ve doğru cevaplarınız için teşekkür ederim.

Emel ŞEN
Kültür Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri A.B.D.
Yüksek Lisans Öğrencisi

emelsen@yahoo.com

BÖLÜM I

1) Mesleki Kıdeminiz .....

2) Mezun olduğunuz eğitim kurumu:

a) Eğitim Yüksek Okulu

b) Eğitim Fakültesi

c) Diğer Fakülteler (Pedagojik Formasyon)

d) Yüksek Lisans Programı

3) Okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyoekonomik durumu:

Düşük ( ) Orta ( ) Yüksek ( )

4) Okulunuzdaki toplam öğrenci mevcudu:

5) Kadro durumunuz:

Asil Yönetici ( ) Vekil Yönetici ( )

BÖLÜM II

	Bu sorun sizin okulunuzda hangi sıklıkta yaşanmaktadır?				Bu sorun yönetici olarak sizin işlerinizi etkiler mi?		
	Hiçbir Zaman	Ara Sıra	Çoğunlukla	Her Zaman	ÇOK	AZ	HIÇ
1.Velilerin sınıf etkinliklerine katılmaması							
2.Velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı olmaması							
3. Velilerde öğretmenlere karşı güven eksikliği olması							
4. Velilerle rahat iletişim kurulamaması							
5. Velilerin öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olması							
6. Velilerin öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememesi							
7. Velilerin yöneticilerle öğretmenlerden ilgili şikayetleri olduğunda görüşmek istemesi							
8.Velilerin yöneticilere güvenmemesi							
9. Velilerin parasal konularda problem çıkarması							
10.Çağrıldığında velilerin okula gelmemesi							
11.Ailelerin okulların korunmasına ilgisiz kalması							
12.Velilerin eğitim düzeyinin düşük olması							
13.Velilerin ailevi problemlerini okula ve öğrenciye yansıtması							
14.Velilerin öğretmenleri yeterince tanımaması							
15.Velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı görmeleri							
16.Velilerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi							
17.Velilerin okulda verilen eğitimi önemsememesi							
18.Velilerin okulda uyulması gereken kurallara özen göstermemesi							
19. Velilerin çocuklarıyla ilgilenmemesi							
20.Velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesi							
21.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmaması							
22.Velilerin çocuklarının olumsuz davranışlarında okulu suçlaması							
23.Velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesi							
24.Velilerin çocuklarıyla ilgili yapılan önerileri dikkate almaması							
25.Velilerin çocukları ile ilgili sorunları olduğunda okul ile işbirliği yapmaması							
26.Velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememesi							
27.Velilerin, veli toplantılarına katılmaması							
28.Okul aile toplantılarının işlevsel olmaması							
29.Okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin bulunması							

	Bu sorun sizin okulunuzda hangi sıklıkta yaşanmaktadır?				Bu sorun yönetici olarak sizin işlerinizi etkiler mi?		
	Hiçbir Zaman	Ara Sıra	Çoğunlukla	Her Zaman	ÇOK	AZ	HIÇ
30.Okul yöneticisinin karar alırken öğretmen ve velilerin fikrini alması							
31.Okul yönetiminin velilerle ilişkisinin yeterli olmaması							
32.Okulda okul rehber öğretmenin olmaması							
33.Okulun velilerden para toplamada ısrarcı davranması							
34.İhtiyaç duyulduğunda velilerle bireysel görüşme yapılmaması							
35.Okulun ailelerle yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi							
36.Öğretmenlerin velileri yeterince tanımaması							
37.Öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması							
38.Veli görüşmeleri için okulda uygun ortamların bulunmaması							
39.Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemesi							
40.Ailelerin eğitim sürecine dahil edilmemesi							
41.Öğretmenlerin veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması							
42.Öğretmenlerin öğrencilerin sorunları ile yeterince ilgilenmemesi							
43.Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması							
44.Velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda çağırılması							
45.Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi							
46.Öğretmenlerin düzenli olarak toplantı yapmaması							
47.Veli toplantılarında velilerin beklentileri ve eleştirilerinin önemszenmemesi							
48.Okulun okul-aile birliklerine önem vermemesi							
49.Okulların kendilerini çevreden soyutlaması							
50.Yönetici ve öğretmenlerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi							
51.Öğretmen-öğrenci-aile ve idare arasında sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin sağlanamaması							
52.Okulun öğrenci velileri için de bir eğitim merkezi olma görevini yerine getirememesi							

Ek 4: Anket İzin Yazısı

Asım Porsuk <esas_arda@hotmail.com>

To: EmelSen

Jan 18 at 5:37 PM

2010 yılında Okul-Aile ilişkileri arasında yaşanan sorunlar hakkında yönetici görüşleri yüksek lisans tezindeki anketin Emel Şen tarafından aynen veya değişiklik yaparak kullanmasına izin veriyorum. Başarılar diliyorum.

ASIM PORSUK
D.D. EMSAN İLKOKULU PAMUKKALE-DENİZLİ
İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ

Gönderen: EmelSen <emelsen@yahoo.com>

Gönderildi: 15 Aralık 2016 Perşembe 22:56

Kime: esas_arda@hotmail.com

Konu: Anket kullanım izni hakkında

Hide original message

Asım hocam merhaba,

Ben İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümünde Yüksek lisans öğrencisiyim. Halen İstanbul Eyüp ilçesi Çırcır Ortaokulu'nda sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Tez konumu İstanbul Eyüp ilçesindeki ortaokullarda Okul-Aile arasında yaşanan sorunlar hakkında yönetici görüşleri olarak belirlemiştım. 2010 yılında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar ile ilgili hazırlamış olduğunuz anketteki soruların benim tez konuma uygun olduğunu düşünüyorum. Bu anketi benim de kaynakça göstererek uygulama şansım olabilir mi? Bu konuda yardımlarınızı rica ediyorum. Teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Emel Şen

İstanbul Kültür Üniversitesi

Eğitim Yönetimi ve Planlaması Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek 5: Anketin Uygulanacağı İstanbul İli Eyüp İlçesindeki Okulların Listesi

- 1- Akpınar Ortaokulu
- 2- Alibeyköy Ortaokulu
- 3- Asımın Nesli İmam Hatip Ortaokulu
- 4- Cumhuriyet Ortaokulu
- 5- Çırçır Ortaokulu
- 6- Dede Korkut İmam Hatip Ortaokulu
- 7- Dede Korkut Ortaokulu
- 8- Ebussuut İmam Hatip Ortaokulu
- 9- Esentepe Ortaokulu
- 10- Eyüp Merkez Ortaokulu
- 11- Eyüp Özel Eğitim Uygulama Merkezi II.Kademe
- 12- Eyüp Sultan Ortaokulu
- 13- Fatih Sultan Mehmet İmam Hatip Ortaokulu
- 14- Feridun Tümer Ortaokulu
- 15- Gümüşsuyu Ortaokulu
- 16- Güzeltepe Ortaokulu
- 17- Hacı Ali Paşa Ortaokulu
- 18- H.İslam Ülker H.Ş.Ülker İmam Hatip Ortaokulu
- 19- Kemberburgaz Şehit Er Sinan Şen Ortaokulu
- 20- Kılıçaslan İmam Hatip Ortaokulu
- 21- Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu
- 22- Otakçılar Fatma Mehpere Buluğ Ortaokulu
- 23- Prof.Kaya Gürsel Ortaokulu
- 24- Rami Ortaokulu
- 25- Silahtarağa Ortaokulu
- 26- Şehit Murat Karakuş Ortaokulu
- 27- Şehit Öğretmenler Ortaokulu
- 28- Turgut Özal Ortaokulu
- 29- Üçşehitler Ortaokulu
- 30- Zekai Dede İmam Hatip Ortaokulu

Ek 6: İzin

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.883522
Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

23/01/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) İstanbul Kültür Üniversitesinin 13.01.2017 ve 35 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 20.01.2017 tarihli tutanağı.

İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Emel ŞEN'in "İstanbul Eyüp İlçesi Devlet Ortaokullarında Okul ve Aileler Arasında Yaşanan Sorunlar Hakkında Yönetici Görüşleri" konulu tezi kapsamında, ilimiz Eyüp ilçesinde bulunan ortaokul ve imam hatip ortaokullarında görev yapan yöneticilere; anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23/01/2017

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meh.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden bcbc-270a-38de-97c1-2e3d kodu ile teyit edilebilir.